

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest

Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

Poročilo, pripravljeno v okviru projekta »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026«

December 2025

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

Avtorici poročila:

dr. Jasna Mažgon (UL, FF), mag. Tina Klarič (CPI)

Pri pripravi poročila so sodelovali:

Darko Mali (CPI), dr. Klara Skubic Ermenc (UL, FF)

Urednica:

mag. Tina Klarič (CPI)

Jezikovni pregled:

Gradivo ni jezikovno pregledano.

Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, december 2025

Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Evropska unija – NextGenerationEU. Projekt se izvaja skladno z načrtom v okviru razvojnega področja »Pametna, trajnostna in vključujoča rast«, komponente Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod (C3 K5), ukrepov: reforma C. Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest in investicija G. Krepitev sodelovanja med izobraževalnim sistemom in trgom dela: projekt Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest.

Kazalo

1	Metodologija.....	9
1.1	Osnovna raziskovalna metoda	9
1.2	Populacija in vzorec.....	9
1.3	Zbiranje podatkov, raziskovalna področja in instrument.....	14
1.4	Obdelava podatkov.....	15
2	Rezultati.....	16
2.1	Priprava na PUD.....	16
2.1.1	Iskanje podjetja za PUD – dijaki SPI	16
2.1.2	Iskanje podjetja za PUD – vajenci	16
2.1.3	Iskanje podjetja za PUD – dijaki SSI	17
2.1.4	Iskanje podjetja za PUD – razlike med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI	18
2.1.5	Ustreznost informacij o PUD pred začetkom izvajanja – dijaki SPI	19
2.1.6	Ustreznost informacije o PUD pred začetkom izvajanja – vajenci	19
2.1.7	Ustreznost informacije o PUD pred začetkom izvajanja – dijaki SSI	19
2.1.8	Upoštevanje želje dijakov SPI, kje bi opravljali PUD	20
2.1.9	Upoštevanje želje vajencev, kje bi opravljali PUD	20
2.1.10	Upoštevanje želje dijakov SSI, kje bi opravljali PUD.....	20
2.2	Priprave na PUD.....	21
2.2.1	Priprava načrta za PUD – dijaki SPI	21
2.2.2	Priprava načrta za izvajanje vajeništva – vajenci	21
2.2.3	Priprava načrta za PUD – dijaki SSI	22
2.2.4	Priprava načrta za PUD – razlike med dijaki SPI in SSI	22
2.2.5	Predstavitev načrta PUD – dijaki SPI	23
2.2.6	Predstavitev načrta izvajanja vajeništva (NIV) – vajenci.....	24
2.2.7	Predstavitev načrta PUD – dijaki SSI	24
2.3	Izvedba in spremljanje PUD	25
2.3.1	Izvedba in spremljanje PUD – dijaki SPI	25
2.3.2	Izvedba in spremljanje PUD – vajenci	28
2.3.3	Izvedba in spremljanje PUD – dijaki SSI	30
2.3.4	Izvedba in spremljanje PUD – primerjava odgovorov med dijaki SPI in SSI ter med dijaki SPI in vajenci	33
2.3.5	Obisk organizatorja PUD v podjetju.....	34

2.4	Ustreznost števila ur PUD v podjetju in števila ur praktičnega pouka v šoli.	36
2.4.1	Ustreznost števila ur PUD – dijaki SPI.....	36
2.4.2	Ustreznost števila ur PUD – vajenci	40
2.4.3	Ustreznost števila ur PUD – dijaki SSI.....	40
2.4.4	Ustreznost števila ur PUD – primerjava med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI	43
2.4.5	Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – dijaki SPI.....	45
2.4.6	Ustreznost števila praktičnega pouka v šoli – vajenci.....	48
2.4.7	Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – dijaki SSI.....	49
2.4.8	Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – primerjava med dijaki SPI in dijaki SSI	53
2.5	Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti	55
2.5.1	Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – dijaki SPI	55
2.5.2	Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – vajenci	57
2.5.3	Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – dijaki SSI	57
2.5.4	Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – razlike med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI	58
2.6	Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje	59
2.6.1	Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – dijaki SPI ..	59
2.6.2	Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – vajenci	61
2.6.3	Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – dijaki SSI ..	62
2.7	Dobre in slabe izkušnje dijakov s PUD	64
2.7.1	Kaj je bilo dijakom (vključno z vajenci) SPI na PUD všeč.....	64
2.7.2	Kaj je bilo dijakom SSI na PUD všeč	65
2.7.3	Kaj je dijake SPI na PUD najbolj motilo	67
2.7.4	Kaj je vajence na PUD najbolj motilo.....	68
2.7.5	Kaj je dijake SSI na PUD najbolj motilo	69
2.7.6	Kaj bi želeli dijaki še sporočiti glede PUD	71
3	Zaključek.....	72
4	Viri in literatura	75
5	Priloga – vprašalnik za dijake.....	76

Kazalo razpredelnic

Razpredelnica 1: Dijaki glede na raven izobraževanja	9
Razpredelnica 2: Dijaki SPI	11
Razpredelnica 3: Izobraževalni programi SPI po strokovnih področjih	12
Razpredelnica 4: Dijaki SSI	13
Razpredelnica 5: Izobraževalni programi SSI po strokovnih področjih	14
Razpredelnica 6: Dijaki SPI - iskanje podjetja za PUD	16
Razpredelnica 7: Vajenci - iskanje podjetja za PUD	17
Razpredelnica 8: Dijaki SSI - iskanje podjetja za PUD	17
Razpredelnica 9: Dijaki SPI – priprava načrta za PUD	21
Razpredelnica 10: Vajenci – priprava NIV	21
Razpredelnica 11: Dijaki SSI – priprava načrta za PUD	22
Razpredelnica 12: Dijaki SPI – potek PUD	26
Razpredelnica 13: Vajenci – potek PUD	29
Razpredelnica 14: Potek vmesnega preizkusa	30
Razpredelnica 15: Dijaki SSI – potek PUD	31
Razpredelnica 16: Obisk organizatorja PUD v podjetju	34
Razpredelnica 17: Dijaki SPI – mnenje o številu ur PUD	36
Razpredelnica 18: Dijaki SPI – zakaj bi si želeli več ur PUD	38
Razpredelnica 19: Dijaki SPI - zakaj bi si želeli manj ur PUD	39
Razpredelnica 20: Vajenci – mnenje o številu ur PUD	40
Razpredelnica 21: Dijaki SSI – mnenje o številu ur PUD	41
Razpredelnica 22: Dijaki SSI – zakaj bi si želeli več ur PUD	42
Razpredelnica 23: Dijaki SPI - mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli	46
Razpredelnica 24: Dijaki SPI – zakaj je ur praktičnega pouka v šoli premalo	47
Razpredelnica 25: Vajenci - mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli	48
Razpredelnica 26: Dijaki SSI – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli	49
Razpredelnica 27: Dijaki SSI – zakaj je ur praktičnega pouka v šoli premalo	51
Razpredelnica 28: Dijaki SPI – načrti po zaključku izobraževanja	56
Razpredelnica 29: Vajenci – načrti po zaključku izobraževanja	57
Razpredelnica 30: Dijaki SSI - načrti po zaključku izobraževanja	57
Razpredelnica 31: Dijaki SPI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik	59
Razpredelnica 32: Vajenci o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik	61

<i>Razpredelnica 33: Razlogi, zakaj vajenci ne bi ponovno izbrali vajeniške oblike</i>	62
<i>Razpredelnica 34: Dijaki SSI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik.....</i>	62
<i>Razpredelnica 35: Dijaki SPI - kaj ti je bilo na PUD najbolj všeč</i>	65
<i>Razpredelnica 36: Dijaki SSI – kaj ti je bilo na PUD najbolj všeč</i>	66
<i>Razpredelnica 37: Kaj je dijake SPI na PUD najbolj motilo</i>	67
<i>Razpredelnica 38: Kaj je dijake SSI na PUD najbolj motilo</i>	70

Kazalo diagramov

<i>Diagram 1: Iskanje podjetja za PUD</i>	18
<i>Diagram 2: Priprava načrta za PUD – razlike med dijaki SPI in SSI.....</i>	23
<i>Diagram 3: Dijaki SPI – informacije na začetku PUD</i>	23
<i>Diagram 4: Vajenci – informacije na začetku PUD</i>	24
<i>Diagram 5: Dijaki SSI – informacije na začetku PUD</i>	24
<i>Diagram 6: Primerjava dijakov SPI, SSI in vajenci – obisk organizatorja PUD v podjetju</i>	35
<i>Diagram 7: Primerjava med SSI in SPI po strokovnih področjih – obisk organizatorja PUD v podjetju.....</i>	35
<i>Diagram 8: Razlika med dijaki SPI, SSI in vajenci – mnenje o številu ur PUD</i>	44
<i>Diagram 9: Dijaki SPI – primerjava po strokovnih področjih glede mnenja o številu ur PUD.....</i>	44
<i>Diagram 10: Dijaki SSI – primerjava po strokovnih področjih glede mnenja o številu ur PUD.....</i>	45
<i>Diagram 11: Razlika med dijaki SPI in dijaki SSI – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli.....</i>	53
<i>Diagram 12: Dijaki SPI – primerjava po strokovnih področjih – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli</i>	54
<i>Diagram 13: Dijaki SSI – primerjava po strokovnih področjih – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli</i>	55
<i>Diagram 14: Dijaki SPI – načrti po zaključku izobraževanja glede na strokovno področje.....</i>	56
<i>Diagram 15: Dijaki SSI - načrti po zaključku izobraževanja glede na strokovna področja</i>	58
<i>Diagram 16: Razlika med dijaki SPI, dijaki SSI in vajenci glede načrtov po zaključku izobraževanja</i>	58

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

Diagram 17: Dijaki SPI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik po področjih

..... 60

Diagram 18: Dijaki SSI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik po področjih

..... 63

Seznam kratic

NIV – načrt izvajanja vajeništva

PUD – praktično usposabljanje z delom

SPI – srednje poklicno izobraževanje

SSI – srednje strokovno izobraževanje

Uvod

Poročilo o rezultatih anketiranja dijakov je del evalvacije verifikacije učnih mest, v kateri proučujemo ustreznost obstoječega sistema verifikacije učnih mest in katere namen je oblikovati mehanizme za izboljšanje kakovosti praktičnega usposabljanja pri delodajalcih (v nadaljevanju PUD). Pri iskanju teh odgovorov se v pričujočem poročilu opiramo na mnenja dijakov in vajencev srednjega poklicnega izobraževanja (v nadaljevanju SPI) in dijakov srednjega strokovnega izobraževanja (v nadaljevanju SSI). Kar je PUD v SSI in SPI zasnovan drugače (različen časovni vidik vpliva tudi na vsebino PUD), smo z vključitvijo vseh dijakov (SPI in SSI) v raziskavo dobili možnost za primerjave odgovorov. Evalvacije smo se lotili tako, da smo opredelili temeljna vsebinska področja in za vsako vsebinsko področje oblikovali raziskovalna vprašanja; pri pripravi vprašalnika za dijake smo izhajali tudi iz rezultatov intervjujev z organizatorji PUD, ki smo jih izvedli v okviru evalvacije verifikacije učnih mest.

Poročilo je razdeljeno na šest poglavij, vključno z uvodom. V drugem poglavju je predstavljena metodologija raziskave. V tretjem poglavju so predstavljeni rezultati po posameznih vsebinskih sklopih. Predstavili smo, kako potekajo priprave na PUD; kako dijaki najdejo učno mesto v podjetju, kako jih na PUD pripravijo na šoli in kako jih na PUD sprejme delodajalec. Pri izvedbi PUD nas je zanimalo, kako poteka učenje na delovnem mestu, kakšna je pri tem vloga mentorja in drugih zaposlenih v podjetju in kako vidijo dijaki povezavo med učenjem v šoli in učenjem v podjetju ter sodelovanje med šolo in podjetjem. Predstavljeno je tudi, kako bodo dijaki nadaljevali karierno pot in kaj menijo o pravilnosti odločitve za vpis v izobraževalni program, ki so ga obiskovali. V vsakem vsebinskem sklopu so predstavljena ločeno mnenja dijakov SPI, vajencev SPI in dijakov SSI. Kjer so se pokazale statistično pomembne razlike med vajenci in dijaki SPI, med dijaki SPI in SSI in med dijaki z različnih strokovnih področij, so le te prikazane v posebnih podpoglavjih, ravno tako so v posebnih poglavjih predstavljene statistično pomembne razlike med dijaki po strokovnih področjih. Poročilo zaključujemo s četrtem poglavjem, v katerem so predstavljene glavne ugotovitve in zaključki. Poročilo vključuje še poglavji o uporabljeni literaturi in prilogo. V prilogi je predstavljen vprašalnik, na katerega so odgovarjali dijaki.

1 Metodologija

1.1 Osnovna raziskovalna metoda

Raziskavo smo izpeljali z uporabo deskriptivne raziskovalne metode, s katero spoznavamo proučevane pojave na ravni vprašanja kakšno je neko stanje. V nekaterih primerih je šlo tudi za uporabo kavzalno-neeksperimentalne metode, s katero smo pojasnjevali vzročno-posledično povezanost med pojavi (Štemberger, 2020).

1.2 Populacija in vzorec

V vzorec smo zajeli 826 dijakov 3. letnikov SPI (od tega 74 vajencev) in 1022 dijakov 4. letnikov SSI (razpredelnica 1)¹. Skupaj je na vprašalnik odgovorilo 1848 dijakov.

V šol. l. 2024/25 je bilo v programe SPI vpisanih 3759 dijakov 3. letnikov, kar pomeni, da naš vzorec zajema 22 % populacije. V programe SSI je bilo v šol. l. 2024/25 v 4 letnik vpisanih 9191 dijakov, kar pomeni, da naš vzorec zajema 11,1 % populacije. Vseh dijakov, ki so se izobraževali kot vajenci v 3. letniku je bilo v tem šolskem letu 162 (vzorec zajema 45,7 % populacije). Navedeni podatki kažejo, da naš vzorec zajema velik del osnovne populacije, kar mu zagotavlja dobro reprezentativnost.

Razpredelnica 1: Dijaki glede na raven izobraževanja

V katero vrsto izobraževanje ste vključeni?	f	f%	
Srednje poklicno izobraževanje – SPI	826	44,7	(od tega 74 vajencev)
Srednje strokovno izobraževanje – SSI	1022	55,3	
Skupaj	1848	100,0	

Razpredelnica 2 prikazuje vzorec dijakov, razporejenih glede na to, kateri izobraževalni program SPI so obiskovali. V vzorcu prevladujejo dijaki, ki so obiskovali izobraževalne programe s tehničnimi in storitvenimi usmeritvami, kot so Računalnikar (13 %), Frizer (11,3 %), Električar (10,8 %) in Trgovec (10,7 %). Skupaj ti dijaki

¹ V nadaljevanju prikazujemo veljavne odgovore anketirancev, zato numerusi v nekaterih razpredelnicah odstopajo od navedenih numerusov vzorca.

predstavljajo skoraj polovico vseh anektiranih v vzorcu. Srednje zastopani so izobraževalni programi Mehatronik – operater, Slaščičar, Avtoserviser in Mizar (med 5 % in 10 %). Med 4,5 % in 2 % dijakov, zajetih v vzorec, je bilo vpisanih v izobraževalne programe: Gastronomske in hotelske storitve, Oblikovalec kovin – orodjar, Bolničar – negovalec, Mehanik kmetijskih in delovnih strojev, Inštalater strojnih inštalacij, Administrator in Gospodar na podeželju. Manj kot 2 % predstavljajo dijaki iz izobraževalnih programov Pek in Avtokaroserist. Manj kot 1 % dijakov v vzorcu obiskuje izobraževalne programe, za katere je na splošno značilen manjši delež vpisanih (npr. Cvetličar, Mesar, Tesar, Dimnikar, ipd.)

Število vajencev ($n = 74$) in deleže po posameznih izobraževalnih programih predstavljamo v drugem delu razpredelnice 2. Največ vajencev, ki so odgovorili na naš anketni vprašalnik, se je izobraževalo v programu Mizar (29 oz. 39,2 %), sledi program Avtoserviser (17 oz. 23 %), 10 vajencev je izbralo izobraževalni program Oblikovalec kovin-orodjar, 9 pa izobraževalni program Mehatronik-operater. Ostali izobraževalni programi so med vajenci, zajetimi v raziskavo, manj zastopani (Avtokaroserist 4, Električar 3, po en vajenec pa prihaja iz izobraževalnih programov Inštalater strojnih inštalacij in Steklar).

Razpredelnica 2: Dijaki SPI

Izobraževalni programi SPI	Od tega vajencev			
	f	f%	f	f%
Računalnikar	107	13,0	/	/
Frizer	93	11,3	/	/
Elektrikar	89	10,8	3	4,1
Trgovec	88	10,7	/	/
Mehatronik-operater	79	9,6	9	12,2
Slaščičar	62	7,5	/	/
Avtoserviser	49	6,0	17	23,0
Mizar	46	5,6	29	39,2
Gastronomske in hotelske storitve	37	4,5	/	/
Oblikovalec kovin - orodjar	33	4,0	10	13,5
Bolničar-negovalec	22	2,7	/	/
Mehanik kmetijskih in delovnih strojev	21	2,6	/	/
Inštalater strojnih inštalacij	19	2,3	1	1,4
Administrator	18	2,2	/	/
Gospodar na podeželju	17	2,1	/	/
Pek	9	1,1		
Avtokaroserist	8	1,0	4	5,4
Izdelovalec oblačil	6	,7	/	/
Cvetličar	3	,4		
Mesar	3	,4		
Steklar	3	,4	1	1,4
Izvajalec suhomontažne gradnje	2	,2	/	/
Pečar - polagalec keramičnih oblog	2	,2	/	/
Tesar	2	,2	/	/
Dimnikar	1	,1	/	/
Mlekar	1	,1	/	/
Slikopleskar - črkoslikar	1	,1	/	/
Upravljalca težke gradbene mehanizacije	1	,1	/	/
Zlatar	1	,1	/	/
Skupaj	823	100,0	74	100,0

Za namene dodatnih obdelav smo združili izobraževalne programe SPI v šest strokovnih področij (razpredelnica 3):

Razpredelnica 3: Izobraževalni programi SPI po strokovnih področjih

Gradbeništvo in lesarstvo	Strojništvo in proizvodnja	Obrtni poklici, storitve
Mizar	Avtoserviser	Frizer
Izvajalec suhomontažne gradnje	Oblikovalec kovin - orodjar	Izdelovalec oblačil
Pečar – polagalec keramičnih oblog	Mehanik kmetijskih in delovnih strojev	Cvetličar
Tesar	Inštalater strojnih inštalacij	Dimnikar
Upravljallec težke gradbene mehanizacije	Avtokaroserist	Slikopleskar - črkoslikar
	Steklar	Zlatar
		Bolničar-negovallec
Elektro in tehnika	Gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo	Ekonomija
Računalnikar	Slaščičar	Trgovec
Elektrikar	Gastronomske in hotelske storitve	Administrator
Mehatronik-operator	Gospodar na podeželju	
	Pek	
	Mesar	
	Mlekar	

V razpredelnici 4 so predstavljeni podatki o deležu dijakov glede na to kateri izobraževalni program SSI so obiskovali. 179 dijakov na to vprašanje ni odgovorilo. Največ dijakov v vzorcu je vključenih v izobraževalni program Tehnik računalništva (12,2 %), sledijo Ekonomski tehnik (11,4 %), Predšolska vzgoja (11,2 %) in Zdravstvena nega (10,7 %). V te štiri programe je vpisana skoraj polovica vseh dijakov v vzorcu. Manjše deleže predstavljajo dijaki, vpisani v programe, kot so Kozmetični tehnik (8,2 %), Farmaceutski tehnik (6,8 %), Strojni tehnik (5,7 %) in Kemijski tehnik (4,9 %). V nižjih deležih (pod 3 %) so v vzorcu prisotni dijaki, vpisani v programe kot so Kmetijsko-podjetniški tehnik, Aranžerski tehnik, Logistični tehnik, Tehnik optik in drugi.

Razpredelnica 4: Dijaki SSI

Izobraževalni programi SSI	f	f%
Tehnik računalništva	103	12,2
Ekonomski tehnik	96	11,4
Predšolska vzgoja	94	11,2
Zdravstvena nega	90	10,7
Kozmetični tehnik	69	8,2
Farmacevtski tehnik	57	6,8
Strojni tehnik	48	5,7
Kemijski tehnik	41	4,9
Naravovarstveni tehnik	34	4,0
Medijski tehnik	30	3,6
Tehnik mehatronike	30	3,6
Kmetijsko-podjetniški tehnik	23	2,7
Elektrotehnik	22	2,6
Aranžerski tehnik	18	2,1
Gastronomija in turizem	16	1,9
Logistični tehnik	15	1,8
Živilsko prehranski tehnik	13	1,5
Lesarski tehnik	10	1,2
Tehnik varovanja	9	1,1
Tehnik optik	7	,8
Tehnik oblikovanja	4	,5
Tehnik elektronskih komunikacij	3	,4
Tehnik steklarstva	3	,4
Geotehnik	2	,2
Hortikulturni tehnik	2	,2
Ustvarjalec modnih oblačil	2	,2
Okoljevarstveni tehnik	1	,1
Veterinarski tehnik	1	,1
Skupaj	843	100,0

Tudi programe SSI smo združili v šest strokovnih področij, da bi v nadaljnjih obdelavah dobili podrobnejši vpogled v odgovore dijakov različnih strokovnih področij (razpredelnica 5):

Razpredelnica 5: Izobraževalni programi SSI po strokovnih področjih

Storitve	Gradbeništvo in lesarstvo
Predšolska vzgoja	Lesarski tehnik
Kozmetični tehnik	Geotehnik
Farmacevtski tehnik	Strojništvo in proizvodnja
Naravovarstveni tehnik	Strojni tehnik
Medijski tehnik	Kemijski tehnik
Aranžerski tehnik	Tehnik steklarstva
Logistični tehnik	Elektro in tehnika
Tehnik varovanja	Tehnik računalništva
Tehnik optik	Elektrotehnik
Tehnik oblikovanja	Tehnik elektronskih komunikacij
Ustvarjalec modnih oblačil	Tehnik mehatronike
Okoljevarstveni tehnik	Gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo
Hortikulturni tehnik	Kmetijsko-podjetniški tehnik
Veterinarski tehnik	Gastronomija in turizem
Zdravstvena nega	Živilsko prehranski tehnik
	Ekonomija
	Ekonomski tehnik

1.3 Zbiranje podatkov, raziskovalna področja in instrument

Zbiranje podatkov je potekalo v mesecu maju 2025, in sicer je bil dopis s QR kodo in povezavo do spletnega anketnega vprašalnika poslan vsem ravnateljem srednjih poklicnih in strokovnih šol s prošnjo, da ga posredujejo dijakom. Šole smo še dvakrat prosili za distribucijo vprašalnika.

Anonimni anketni vprašalnik je sestavljen iz 35 vprašanj, ki pokrivajo 64 spremenljivk. Vsebinsko je razdeljen na več tematskih sklopov:

- podatki o dijaku in programu izobraževanja (vrsta programa, letnik, poklic),
- priprave na PUD in načrtovanje,
- izvedba in spremljanje PUD,
- doživljanje in subjektivna ocena kakovosti PUD,
- nadaljevanje karierne poti,
- ustreznost števila ur PUD in praktičnega pouka,
- zadovoljstvo z izbiro obstoječega poklica.

Več kot polovica vprašanj temelji na ocenjevalni lestvici s štiristopenjsko izbiro ((skoraj) vedno, pogosto, redko, (skoraj) nikoli). Poleg zaprtega dela vprašalnik vsebuje tudi štiri odprta vprašanja, kjer dijaki v lastnih besedah pojasnijo:

- kaj jim je bilo na PUD najbolj všeč,
- kaj jih je motilo,
- zakaj bi si želeli več ali manj PUD,
- zakaj bi si želeli več ali manj praktičnega pouka v šoli.

1.4 Obdelava podatkov

Podatke smo obdelali na deskriptivni ravni (f in f%) in jih tabelarično in grafično prikazali. Odprte odgovore smo združili v vsebinsko sorodne kategorije. Za preverjanje razlik med kategorijami neodvisne spremenljivke smo uporabili χ^2 -preizkus.

2 Rezultati

2.1 Priprava na PUD

2.1.1 Iskanje podjetja za PUD – dijaki SPI

Najprej nas je zanimalo, **kako so dijaki našli podjetje za PUD**. Kot je razvidno iz razpredelnice 6, je več kot polovica **dijakov SPI** (slabih 55 %) našla podjetje za PUD s pomočjo staršev ali sorodnikov, na drugem mestu, vendar v bistveno manjšem deležu, so dijaki (100 ali 13,5 %), ki so podjetje za PUD našli preko prijateljev ali sošolcev. 95 ali 12,8 % dijakov je podjetje za PUD našlo na spletu, 89 ali 12 % dijakov je našlo podjetje s pomočjo seznama, ki so ga dobili v šoli. Najmanj dijakov je poseglo po seznamu podjetij od ene od zbornic (17 ali 2,3 %).

Razpredelnica 6: Dijaki SPI - iskanje podjetja za PUD

Kako ste našli podjetje za PUD	f	f%
S pomočjo staršev ali sorodnikov.	402	54,2
S pomočjo prijateljev ali sošolcev.	100	13,5
S pomočjo seznama podjetij, ki mi ga je dala šola.	89	12,0
Na spletu, s pomočjo seznama podjetij ene od zbornic.	17	2,3
Na spletu, z iskanjem podjetij v okolici doma.	95	12,8
Drugo, navedite:	39	5,3
Skupaj	742	100,0

Pod 'drugo' so dijaki SPI največkrat navajali, da so podjetje za PUD našli sami ($f=18$), ali pa so imeli izkušnje s tem podjetjem od prej, ker so tam opravljali poletno/študentsko delo ($f=7$). Ena dijakinja je npr. sledila podjetju na Instagramu, druga ga je obiskovala že prej kot stranka.

2.1.2 Iskanje podjetja za PUD – vajenci

Večina vajencev (razpredelnica 7) je podjetje za PUD našla s pomočjo staršev (64 ali 63 %), nekateri (12 ali 16,4 %) tudi s pomočjo prijateljev ali sošolcev. Seznam podjetij, ki so ga dobili na šoli, je pri iskanju pomagal 8 ali 11 % vajencev, 7 ali 9,5 %

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

vajencev si je pomagalo z iskanjem na spletu, od tega 2 vajenca s seznamom podjetij ene od zbornic.

Razpredelnica 7: Vajenci - iskanje podjetja za PUD

Kako ste našli podjetje za PUD	f	f%
S pomočjo staršev ali sorodnikov.	46	63,0
S pomočjo prijateljev ali sošolcev.	12	16,4
S pomočjo seznama podjetij, ki mi ga je dala šola.	8	11,0
Na spletu, z iskanjem podjetij v okolici doma.	5	6,8
Na spletu, s pomočjo seznama podjetij ene od zbornic.	2	2,7
Skupaj	73	100,0

2.1.3 Iskanje podjetja za PUD – dijaki SSI

Večina **dijakov v SSI** (razpredelnica 8) je podjetje za PUD našla s pomočjo staršev ali sorodnikov (475 ali 46,7 %), približno petina (188 ali 18,5 %) jih je uporabila seznam podjetij, ki ga je posredovala šola. Spletno iskanje (136 ali 13,4 %) in pomoč prijateljev ali sošolcev (110 ali slabih 11 %) sta bila nekoliko manj pogosta, medtem ko je manjši delež dijakov uporabil druge vire.

Razpredelnica 8: Dijaki SSI - iskanje podjetja za PUD

Kako ste našli podjetje za PUD	f	f%
S pomočjo staršev ali sorodnikov.	475	46,7
S pomočjo seznama podjetij, ki mi ga je dala šola.	188	18,5
Na spletu, z iskanjem podjetij v okolici doma.	136	13,4
S pomočjo prijateljev ali sošolcev.	110	10,8
Drugo	93	9,1
Na spletu, s pomočjo seznama podjetij ene od zbornic.	16	1,6
Skupaj	1018	100,0

Med odgovori pod drugo so dijaki programov SSI najpogosteje navajali, da so podjetje za PUD našli sami (f=12), da so PUD opravljali na Erasmus izmenjavi (f=6), da so imeli oziroma imajo pri podjetju, kjer so opravljali PUD, stipendijo (f=5), da so podjetje izbrali zato, ker je v domačem kraju (f=6), nekateri dijaki so imeli PUD na šoli (f=6). Nekaj odgovorov ostaja nerazvrščenih, saj so bili odgovori zelo specifični, individualni in jih je bilo težko razvrstiti, npr. »oni so mene našli« ali pa le kratke izjave

brez konteksta.

2.1.4 Iskanje podjetja za PUD – razlike med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI

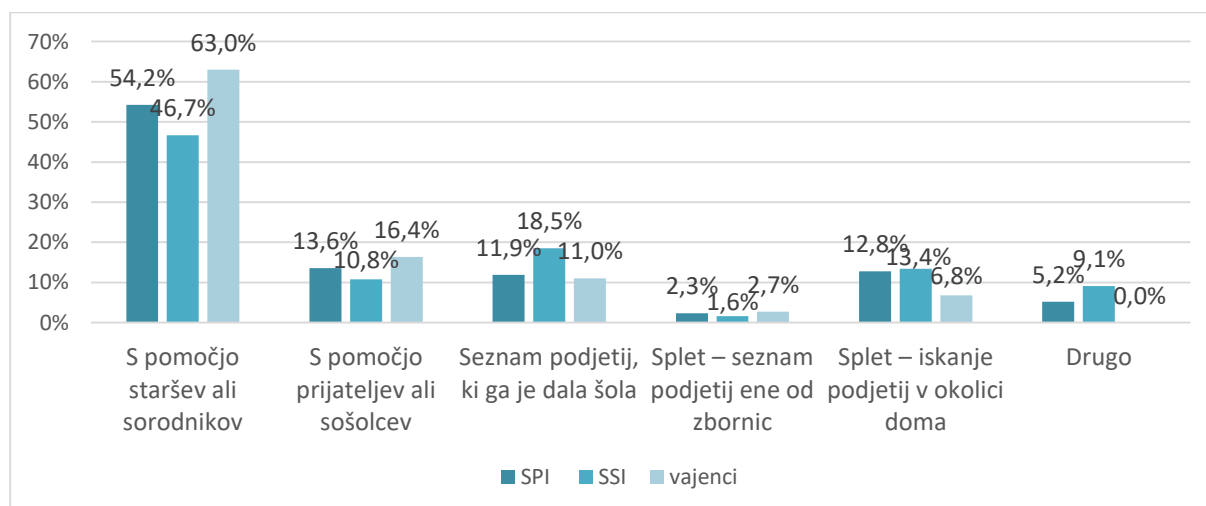
Diagram 1 prikazuje, kako so dijaki SPI, SSI in vajenci našli podjetje za izvajanje PUD. *Razlike* med skupinami so sicer majhne, vendar statistično pomembne ($p < 0,001$). Najpogostejši način v vseh skupinah je bila pomoč staršev ali sorodnikov – najpogosteje je bil ta odgovor izbrani pri vajencih (63 %), izbrala ga je tudi dobra polovica dijakov v SPI (54 %), najmanjši delež je pri dijakih v SSI (47 %).

Dijaki SSI so pogosteje uporabljali seznam podjetij, ki ga ima šola (19 % v primerjavi z dijaki SPI (12 %) in vajenci (11 %)).

Uporaba seznamov podjetij, ki jih na spletu objavljajo zbornice, ostaja relativno nizka v vseh skupinah. Je pa podjetje za opravljanje PUD v bližini doma preko spleta poiskalo okoli 13 % dijakov SPI in SSI, vajenci so po tej poti le v 7 % poiskali zanje ustrezno podjetje za PUD.

Skupno gledano podatki kažejo, da se dijaki SPI in predvsem vajenci močneje opirajo na *osebno* pomoč, medtem ko se dijaki SSI nekoliko pogosteje zanašajo na šolske vire.

Diagram 1: Iskanje podjetja za PUD

$$\chi^2 = 42,680 \text{ (g = 10; } p < 0,001)$$

2.1.5 Ustreznost informacij o PUD pred začetkom izvajanja – dijaki SPI

Med dijaki SPI jih je 772 ali 96,4 % odgovorilo pritrdilno na vprašanje, ali so pred odhodom na PUD dobili vse potrebne informacije o PUD. Tistih, ki teh informacij niso dobili, je bilo 27 ali 3,6 %. Na vprašanje, kaj je manjkalo, je odgovorilo 9 dijakov, navajamo nekatere vsebinsko povedne odgovore:

- *Dobili smo 5 let star Excelov dokument o podjetjih, v katerih lahko najdemo PUD. Komaj sem našel PUD. Pa še to, v izobraževalnem programu računalnikar sem popravljal kavomate, ker je prejšnji organizator PUD napisal, da se to podjetje ukvarja z računalništvom.*
- *Ni bilo jasno povedano, kdaj je treba oddati dokumentacijo.*
- *Ni bilo povedano, da lahko opravljamo prakso v več kot dveh podjetjih oz. je bilo rečeno tik pred odhodom na PUD.*
- *Informacij je bilo zelo malo in niso bile točne.*

2.1.6 Ustreznost informacije o PUD pred začetkom izvajanja – vajenci

Izmed 73 vajencev, ki so dogovorili na vprašanje, ali so dobili potrebne informacije o PUD, jih je 67 ali 91,8 % odgovorilo pritrdilno, 6 ali 8,2 % pa nikalno. Na vprašanje, katere informacije so manjkale, niso podali vsebinskih odgovorov. Eden od dijakov je napisal 'vse', drugi pa 'kar veliko stvari'.

2.1.7 Ustreznost informacije o PUD pred začetkom izvajanja – dijaki SSI

Med dijaki SSI je bil delež tistih, ki so pred odhodom na PUD dobili vse potrebne informacije o PUD, podobno visok kot pri dijaki SPI, in sicer 95,5 % ali 974 dijakov. 46 ali 4,5 % dijakov SSI je navedlo, da vseh informacij niso dobili, med njimi jih je 19 napisalo, kaj je manjkalo. Predstavljamo nekatere odgovore:

- *Bolj podrobna navodila o izpolnitvi in oddaji papirjev ob koncu PUD.*
- *Da lahko sam izberem, kje bom na PUD.*
- *Do zadnjega nisem vedela, če bom lahko ali ne v lekarni.*
- *Dobili smo navodila za dnevnik, ampak nismo dobili navodil za izvedbo*

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

nastopov v vrtcu.

- *Kaj moram na praksi doseči.*
- *Nismo vedeli, kaj in kako je z maturitetnimi nastopi.*
- *Niso nam povedali, kaj bomo delali, kako bo izgledalo. Samo šli smo v vrtec.*
- *Profesor je name pozabil in nisem dobil pogodbe.*
- *Profesorica je le okvirno povedala o poteku prakse, zelo površni podatki.*

2.1.8 Upoštevanje želje dijakov SPI, kje bi opravljali PUD

Pri 723 ali 96,7 % dijakih SPI je bil upoštevan njihov predlog, kam želijo na PUD. 25 ali 3,3 % dijakov je navedlo, da izbira podjetja za PUD ni bila njihova. Na vprašanje, zakaj predlog ni bil upoštevan, so nekateri navedli:

- *Ker ga nisem podal, ni bilo potrebe.*
- *Ker tam delajo starši.*
- *Marsikateremu so odrekli njegovo željeno željo za PUD.*

2.1.9 Upoštevanje želje vajencev, kje bi opravljali PUD

Med vajenci le trije (4,2 %) od 72 niso opravljali PUD tam, kjer so želeli. Na vprašanje, kakšni so razlogi, da želja ni bila upoštevana, je le en vajenec navedel, da razloga ne pozna.

2.1.10 Upoštevanje želje dijakov SSI, kje bi opravljali PUD

V podobno visokem deležu (96,6 % ali 973) je bila tudi med dijaki SSI upoštevan njihov predlog, kam želijo na PUD. 45 dijakom njihova želja ni bila uslišana, med razlogi za to so navedli pomanjkanje učnih mest oz. ne sprejemanje dijakov na PUD, opravljanje PUD na šoli. Navajamo nekatere izjave:

- *Ker ni bilo mest (4 odgovori).*
- *Ker niso jemali tam.*
- *Ker smo morali PUD opraviti v šoli (3 odgovori).*
- *Nismo meli možnosti izbire.*
- *Rečeno je bilo, da ni v povezano z mojo izobrazbo (2 odgovora).*

- *Si bil razvrščen, kakor si bil.*
- *Zdravstveni dom ni sprejel punc.*

2.2 Priprave na PUD

Zanimalo nas je, kako je po mnenju dijakov potekala njihova priprava na PUD. Najprej smo želeli izvedeti, **ali sta šola in podjetje pripravila načrt za izvajanje PUD oz. načrt za izvajanje vajeništva (NIV)** in s čim so mentorji seznanili dijake pred začetkom izvajanja PUD.

2.2.1 Priprava načrta za PUD – dijaki SPI

Na vprašanje, **ali sta šola in podjetje pripravila načrt za PUD**, je pritrdilno odgovorilo 470 ali 63,4 % dijakov SPI, dobra tretjina (245) tega podatka ni poznala, 26 ali 3,5 % jih je zanikalo, da bi šola in podjetje tak načrt pripravila (razpredelnica 9).

Razpredelnica 9: Dijaki SPI – priprava načrta za PUD

Šola in podjetje sta pripravila načrt za PUD.	f	f%
Da.	470	63,4
Ne.	26	3,5
Ne vem.	245	33,1
Skupaj	741	100,0

2.2.2 Priprava načrta za izvajanje vajeništva – vajenci

Vajence smo vprašali, **ali sta šola in podjetje pripravila načrt za izvajanje vajeništva (NIV)**. Da sta šola in podjetje NIV pripravila, je navedlo slabih 60 % ali 43 vajencev, da tega ne vedo, pa slaba tretjina (23). 7 ali 9,6 % vajencev je navedlo, da šola in podjetje načrta za izvajanje vajeništva nista pripravila (razpredelnica 10).

Razpredelnica 10: Vajenci – priprava NIV

Šola in podjetje sta pripravila načrt za NIV.	f	f%
Da.	43	58,9
Ne.	7	9,6
Ne vem.	23	31,5
Skupaj	73	100,0

2.2.3 Priprava načrta za PUD – dijaki SSI

Med dijaki SSI je bil delež tistih, ki so vedeli, da **sta šola in podjetje pripravila načrt za PUD**, dobrih 60 %. 11 % dijakov je navedla, da šola in podjetje načrta za PUD nista pripravila, slabih 29 % pa, da tega ne vedo (razpredelnica 11).

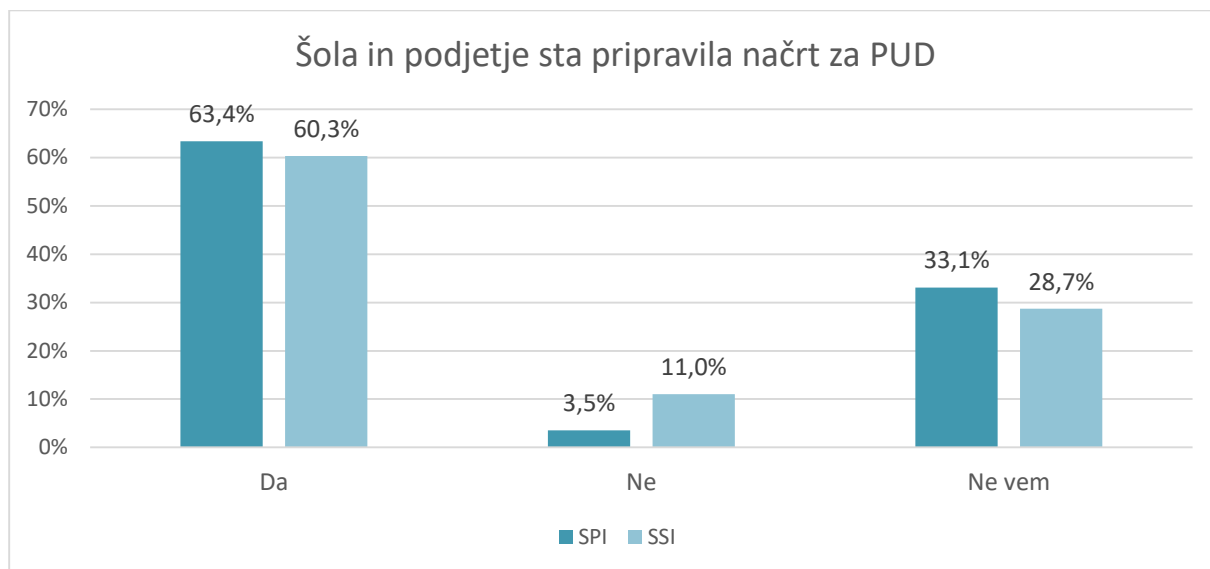
Razpredelnica 11: Dijaki SSI – priprava načrta za PUD

Šola in podjetje sta pripravila načrt za PUD.	f	f%
Da.	615	60,3
Ne.	112	11,0
Ne vem.	293	28,7
Skupaj	1020	100,0

2.2.4 Priprava načrta za PUD – razlike med dijaki SPI in SSI

Primerjava odgovorov o seznanjenosti s pripravo načrta za PUD pokaže, da so med dijaki SPI in dijaki SSI statistično pomembne razlike ($p < 0,001$) (diagram 2). Večji delež dijakov SPI je odgovoril, da sta šola in podjetje pripravila načrt za PUD (SPI 63,4 % : SSI 60,3 %), vendar je bil med dijaki SPI in vajenci tudi večji delež tistih, ki niso vedeli, ali je tak načrt nastal (v obeh primerih dobrih 30 % %), medtem ko je bilo med dijaki SSI takšnih nekoliko manj (28,7 %). Dobra desetina (11 %) dijakov SSI odgovarja, da načrta za PUD šola in podjetje nista pripravila

Diagram 2: Priprava načrta za PUD – razlike med dijaki SPI in SSI

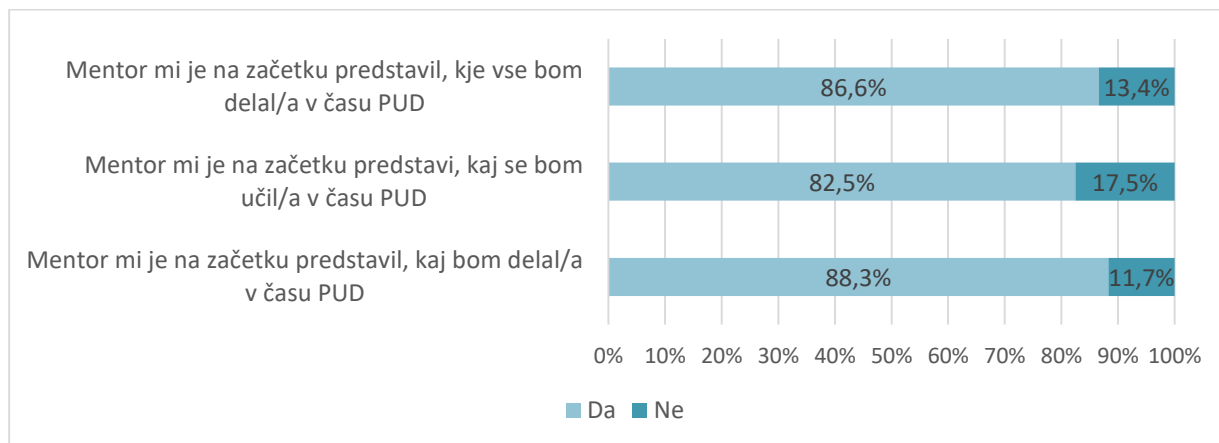
$$\chi^2 = 33,903 \text{ (g = 2; p < 0,001)}$$

2.2.5 Predstavitev načrta PUD – dijaki SPI

S čim so mentorji seznanili dijake na začetku izvajanja PUD, smo preverili s tremi vprašanji, in sicer: ali jim je mentor na začetku predstavil, kaj bodo delali v času PUD, kaj se bodo v tem času učili in na katerih delovnih mestih bodo delali.

Iz diagrama 4 lahko razberemo, da je večina dijakov SPI od mentorja dobila informacije o tem, **kje bodo delali na PUD** (86,6 %), **kaj se bodo učili** (82,5 %) in **kaj bodo delali na PUD** (88,3 %).

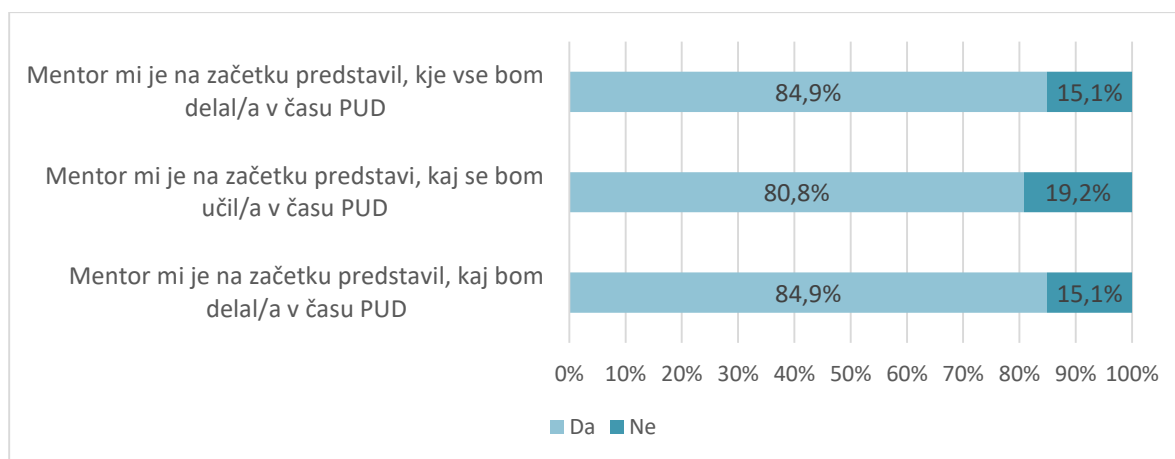
Diagram 3: Dijaki SPI – informacije na začetku PUD

2.2.6 Predstavitev načrta izvajanja vajeništva (NIV) – vajenci

Tudi večina vajencev navaja, da jim je mentor na začetku predstavil, kje vse bodo delali (skoraj 85 %), kaj se bodo učili (slabih 81 %) in kaj bodo delali v času PUD (slabih 85 %) (diagram 4).

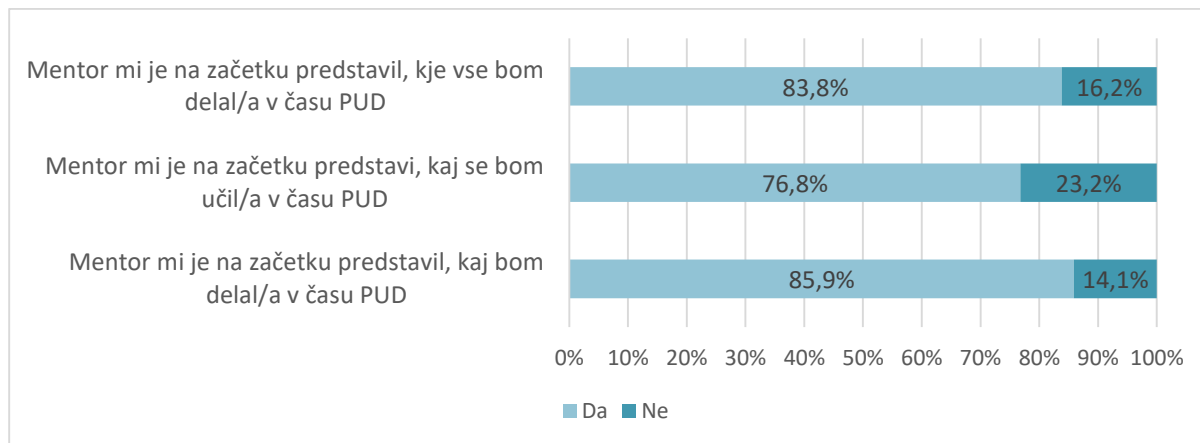
Diagram 4: Vajenci – informacije na začetku PUD

2.2.7 Predstavitev načrta PUD – dijaki SSI

Podobno kot dijaki SPI, so tudi dijaki SSI od svojega mentorja večinoma dobili ustrezne informacije o tem, **kje vse bodo delali na PUD** (83,8 %), **kaj se bodo učili** (76,8 %) in **kaj bodo delali na PUD** (85,9 %) (diagram 5).

Diagram 5: Dijaki SSI – informacije na začetku PUD

2.3 Izvedba in spremljanje PUD

2.3.1 Izvedba in spremljanje PUD – dijaki SPI

Ta *sklop* vprašanj smo namenili ocenam dijakov o tem, kako je potekal PUD (razpredelnica 12). Zanimalo nas je, **kako mentorji spremljajo dijake in kako jih vodijo pri delu**. Kar 93,0 % dijakov SPI pravi, da jim je bil mentor (skoraj vedno ali pogosto) na voljo, ko so ga potrebovali, 90,9 % jih meni, da si je mentor ali sodelavec (skoraj vedno ali pogosto) vzel dovolj časa za razlago postopkov. 88,8 % dijakov SPI poroča, da so jim pred novo nalogo (skoraj vedno ali pogosto) razložili, kaj morajo narediti, in 86,9 % jih pravi, da so (skoraj vedno ali pogosto) prejeli sprotne povratne informacije in pomoč.

Glede učenja v šoli in učenja v podjetju 44,4 % dijakov SPI pogosto in 24,8 % (skoraj) vedno zaznava povezavo med šolskim učenjem in učenjem v podjetju, kar pomeni, da **69,2 % dijakov SPI vidi vsebinsko usklajenost med učenjem v šoli in podjetju**. Po drugi strani pa skoraj tretjina (redko ali nikoli) te povezave ne zaznava.

O **zanimanju mentorjev za spremljanje učnih dosežkov** dijakov jih 84,1 % pravi, da mentor (skoraj) vedno oz. pogosto kaže zanimanje za to, kaj dijaki počnejo in kaj se naučijo. 77,9 % mentorjev (skoraj) vedno oz. pogosto spremlja vodenje delavniških dnevnikov. .

Kar zadeva **povezovanje med šolo in podjetji**, se organizatorji PUD na šoli za delavniške dnevnike zanimajo v 47,2 % primerov (skoraj) vedno, kar kaže na redno, a ne povsod dosledno podporo, saj je več kot tretjina dijakov SPI odgovorila, da je zanimanje organizatorja PUD redko oziroma ga ni. **Zanimanje učiteljev strokovnih modulov za to, kaj se dijaki naučijo v podjetju**, je izraženo pri 33,4 % (skoraj) vedno in 38,2 % pogosto – skupaj **71,6 %**. Nižje pa je zaznano **zanimanje mentorjev o tem, kaj se dijaki učijo v šoli**. Po mnenju dijakov 34,0 % mentorjev (skoraj) vedno in 32,5 % pogosto preveri, kaj so se o posamezni delovni nalogi dijaki že učili v šoli – skupaj **66,5 %**.

Razpredelnica 12: Dijaki SPI – potek PUD

Kako je potekal oziroma poteka PUD		(skoraj) vedno	pogosto	redko	(skoraj) nikoli	Skupaj
To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju.	f	172	308	154	60	694
	f%	24,8%	44,4%	22,2%	8,6%	100,0%
Mentor mi je bil na voljo, ko sem ga potreboval/a.	f	488	160	40	9	697
	f%	70,0%	23,0%	5,7%	1,3%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec si je vzel dovolj časa za razlago o postopkih dela.	f	447	187	51	12	697
	f%	64,1%	26,8%	7,3%	1,7%	100,0%
Mentorja je zanimalo, kaj sem v podjetju delal/a in kaj sem se ob tem naučil/a.	f	333	253	86	25	697
	f%	47,8%	36,3%	12,3%	3,6%	100,0%
Mentor je sproti spremljal delavniške dnevnik.	f	310	233	95	59	697
	f%	44,5%	33,4%	13,6%	8,5%	100,0%
Organizatorja PUD je zanimalo, kako sem pripravil/a delavniške dnevnik na PUD.	f	328	221	106	40	695
	f%	47,2%	31,8%	15,3%	5,8%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec mi je pred novo nalogo razložil, kaj zahteva naloga in kako se jo opravi.	f	419	197	57	21	694
	f%	60,4%	28,4%	8,2%	3,0%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec je sproti komentiral, kako dobro mi gre pri delu in mi pomagal, kadar nisem znal/a.	f	381	223	69	22	695
	f%	54,8%	32,1%	9,9%	3,2%	100,0%
Na šoli se je organizator PUD zanimal za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	230	252	141	72	695
	f%	33,1%	36,3%	20,3%	10,4%	100,0%
Na šoli so se učitelji strokovnih modulov zanimali za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	232	265	138	59	694
	f%	33,4%	38,2%	19,9%	8,5%	100,0%
Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli.	f	235	225	138	94	692
	f%	34,0%	32,5%	19,9%	13,6%	100,0%

2.3.1.1 Primerjava odgovorov dijakov SPI glede na strokovno področje

Kot smo navedli že v opisu vzorca, smo dijake SPI razdelili na šest strokovnih področij, in sicer:

1. gradbeništvo in lesarstvo,
2. strojništvo in proizvodnja,
3. obrtni poklici in storitve,
4. elektro in tehnika,
5. gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo ter
6. ekonomija.

Nekatere postavke o izvedbi PUD so dijaki ocenjevali različno, zato v *nadaljevanju* izpostavljamo izstopajoče podatke s statistično pomembnimi razlikami:

- **To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju:** analiza podatkov kaže, da se med posameznimi strokovnimi področji pojavljajo precejšnje razlike v zaznani povezanosti med tem, kar se dijaki učijo v šoli, in tem, kar delajo na PUD. Najbolj izstopajo **obrotni poklici in storitve**, kjer kar 84,6 % dijakov poroča, da se vsebine v šoli (skoraj) vedno ali pogosto dopolnjujejo s PUD. Na **področju gradbeništva in lesarstva** je ta povezanost najnižja – 66,7 % dijakov zaznava dobro povezavo med učenjem v šoli in prakso v podjetju, medtem ko je kar 33,3 % dijakov mnenja, da se učenje v šoli in podjetju redko ali skoraj nikoli ne dopolnjuje.
- **Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli:** najbolj pozitivno izstopa področje **obrotnih poklicev in storitev**, kjer kar 80,2 % dijakov poroča, da mentor to (skoraj) vedno ali pogosto preveri. Na drugi strani izstopa **ekonomija**, kjer je ta delež najnižji – le 53,8 % dijakov poroča o rednem preverjanju, medtem ko je skoraj polovica (46,2 %) mnenja, da se to dogaja redko ali skoraj nikoli.

2.3.2 Izvedba in spremljanje PUD – vajenci

Tudi za vzorec vajencev smo posebej analizirali, kako ocenjujejo potek PUD, pri čemer smo se osredotočili na podporo mentorjev, usklajenost šolskih vsebin s praktičnim *delom* ter vključenost šole v spremljanje njihovega napredka (razpredelnica 13).

Rezultati kažejo, da večina vajencev prejema dobro **podporo s strani mentorjev**. 91,0 % vajencev poroča, da jim je bil mentor (skoraj vedno ali pogosto) na voljo, kadar so ga potrebovali, medtem ko jih 89,7 % navaja, da si je mentor ali sodelavec (skoraj vedno ali pogosto) vzel čas za razlago postopkov dela. Jasna navodila pred posamezno nalogo so (skoraj vedno ali pogosto) prejeli v 88,3 % primerov. Tudi 92,5 % vajencev navaja, da so (skoraj vedno ali pogosto) sproti prejemali povratne informacije in pomoč pri delu.

Vedno ali pogosto zanimanje mentorjev za to, kaj vajenci delajo in kaj se pri tem naučijo, izkazuje skupno 80,9 % vprašanih. Še nekoliko višji je delež tistih, ki (skoraj vedno ali pogosto) zaznavajo redno spremljanje delavniških dnevnikov – skupaj 85,3 %.

Zanimanje organizatorja PUD za delavniške dnevnike je (skoraj vedno ali pogosto) prepoznalo 83,9 % vajencev, kar kaže na visoko raven vključevanja šole v proces *spremljanja* PUD, čeprav približno 16,2 % vajencev poroča, da zanimanja ni bilo vedno zaznati.

V **povezavi med učenjem v šoli in praktičnim učenjem v podjetju** je slika nekoliko manj spodbudna. Le 50,7 % vajencev meni, da se šolsko učenje pogosto ali (skoraj) vedno dopolnjuje s tem, kar počnejo v podjetju. Skoraj 49,3 % jih torej zaznava šibkejšo povezavo med tem, kar se učijo v šoli in delovnimi nalogami v podjetju.

Z vidika **zanimanja s strani šole za to, kaj se vajenci naučijo v podjetju**, jih 66,2 % navaja, da so organizatorji PUD pogosto ali (skoraj) vedno izkazovali zanimanje, medtem **ko zanimanje učiteljev strokovnih modulov** zaznava 58,8 % vajencev. To pomeni, da še vedno obstaja precejšen delež vajencev, ki ocenjujejo, da se učitelji strokovnih modulov redko (29,4 %) ali (skoraj) nikoli (slabih 12 %) ne zanimajo za to, kaj se vajenci naučijo v podjetju.

Da je mentor pred začetkom delovne naloge preveril, **kaj se je vajenec o tej nalogi že učil v šoli** – je potrdilo 61,8 % vajencev (skoraj vedno ali pogosto), medtem

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

ko 38,2 % te prakse ni zaznalo (redko ali nikoli). Ta podatek postaja še bolj pomenljiv, ko ga povežemo s prvo postavko, ki meri usklajenost med učenjem v šoli in učenjem v podjetju, saj je, kot smo navedli že zgoraj, **50,7 %** vajencev zaznalo, da se učenje v šoli dopolnjuje s tem, kar deljao v podjetju. Skoraj polovica vajencev tako ne vidi jasne povezave med tem, kar se učijo v šoli, in nalogami, ki jih opravljajo v delovnem okolju.

Razpredelnica 13: Vajenci – potek PUD

Kako je potekal oziroma poteka PUD		(skoraj) vedno	pogosto	redko	(skoraj) nikoli	Skupaj
To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju.	f	8	26	18	15	67
	f%	11,9%	38,8%	26,9%	22,4%	100,0%
Mentor mi je bil na voljo, ko sem ga potreboval/a.	f	40	21	4	2	67
	f%	59,7%	31,3%	6,0%	3,0%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec si je vzel dovolj časa za razlago o postopkih dela.	f	44	17	5	2	68
	f%	64,7%	25,0%	7,4%	2,9%	100,0%
Mentorja je zanimalo, kaj sem v podjetju delal/a in kaj sem se ob tem naučil/a.	f	31	24	10	3	68
	f%	45,6%	35,3%	14,7%	4,4%	100,0%
Mentor je sproti spremljal delavniške dnevnike.	f	32	26	4	6	68
	f%	47,1%	38,2%	5,9%	8,8%	100,0%
Organizatorja PUD je zanimalo, kako sem pripravil/a delavniške dnevnike na PUD.	f	32	25	6	5	68
	f%	47,1%	36,8%	8,8%	7,4%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec mi je pred novo nalogo razložil, kaj zahteva naloga in kako se jo opravi.	f	39	21	4	4	68
	f%	57,4%	30,9%	5,9%	5,9%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec je sproti komentiral, kako dobro mi gre pri delu in mi pomagal, kadar nisem znal/a.	f	34	28	1	4	67
	f%	50,7%	41,8%	1,5%	6,0%	100,0%
Na šoli se je organizator PUD zanimal za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	18	27	19	4	68
	f%	26,5%	39,7%	27,9%	5,9%	100,0%
Na šoli so se učitelji strokovnih modulov zanimali za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	14	26	20	8	68
	f%	20,6%	38,2%	29,4%	11,8%	100,0%
Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli.	f	14	28	12	14	68
		2	4		2	1
	%	0,6%	1,2%	7,6%	0,6%	00,0%

Za **vajence** smo posebej preverili še, kako je **potekal vmesni preizkus**. Vajenci so pri vseh postavkah v veliki večini pritrdili, da (razpredelnica 14):

- so na vmesnem preizkusu preverili, kaj so se v podjetju naučili,
- so na vmesnem preizkusu dobili povratno informacijo o tem, kaj znajo in kaj morajo še utrditi,
- so jim sodelavci in mentor pomagali pri pripravi na vmesni preizkus,
- naloge na vmesnem preizkusu so jim bile znane vnaprej in niso bile zahtevne.

Razpredelnica 14: Potek vmesnega preizkusa

Kako je potekal vmesni preizkus		Da	Ne
Na vmesnem preizkusu so preverili, kaj sem se v podjetju že naučil/a.	f	57	8
	f%	87,7%	12,3%
Na vmesnem preizkusu sem dobil/a povratno informacijo o tem, kaj znam dobro in kaj moram še utrditi.	f	49	17
	f%	74,2%	25,8%
Katere naloge bom moral/a narediti na vmesnem preizkusu sem vedel/a vnaprej.	f	43	23
	f%	65,2%	34,8%
Naloge na vmesnem preizkusu so bile zahtevne.	f	25	40
	f%	38,5%	61,5%
Mentor mi je pomagal pri pripravi na vmesni preizkus.	f	50	14
	f%	78,1%	21,9%
Sodelavci so mi pomagali pri pripravi na vmesni preizkus.	f	56	10
	f%	84,8%	15,2%

2.3.3 Izvedba in spremljanje PUD – dijaki SSI

Najprej smo analizirali, kako dijaki SSI doživljajo **podporo mentorjev** (razpredelnica 15). Rezultati kažejo, da je večina dijakov pri opravljanju PUD deležna ustrezne podpore s strani mentorjev. Kar 88,4 % dijakov poroča, da jim je bil (skoraj vedno ali pogosto) mentor na voljo, ko so ga potrebovali, in 89,0 % jih pravi, da si je (skoraj vedno ali pogosto) mentor ali drug sodelavec vzel čas za razlago postopkov dela. Prav tako jih 88,1 % navaja, da so (skoraj vedno ali pogosto) pred novo nalogo prejeli ustrezna pojasnila, kaj naloga zajema in kako jo je treba opraviti. Sprotno

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

spremljanje in dajanje povratnih informacij s strani mentorjev je potrdilo 84,2 % dijakov.

Ko gre za **zanimanje mentorjev za napredek dijakov**, 77,3 % vprašanih potrjuje, da se (skoraj vedno ali pogosto) mentor zanima za njihovo delo in učenje v podjetju, kar je spodbudno. 68,2 % dijakov meni, da mentor delavniške dnevnike redno ali pogosto spremlja, medtem ko jih 31,9 % zaznava pomanjkanje tega nadzora.

Da **mentor** (skoraj vedno ali pogosto) **pred novo delovno nalogo preveri, kaj se je dijak o tem že učil v šoli**, meni 57,8 % dijakov.

Glede **povezovanja med učenjem v šoli in učenjem v podjetju** 47,4 % dijakov SSI meni, da se to pogosto dogaja, dodatnih 20,1 % pa pravi, da skoraj vedno – skupaj torej 67,5 % zaznava vsebinsko skladnost med učenjem v šoli in podjetju. Kljub temu pa 32,4 % dijakov (redko ali nikoli) ne prepoznava te povezave.

Organizatorji PUD na šoli kažejo zanimanje za pripravo delavniških dnevnikov pri 76,6 % dijakov (skoraj vedno ali pogosto), kar je dober pokazatelj prisotnosti šolske podpore, čeprav skoraj 23,4 % dijakov SSI pravi, da organizator PUD ne izkazuje interesa za njihove delavniške dnevnike. **Zanimanje učiteljev strokovnih modulov** za pridobljeno znanje v podjetjih navaja 67,2 % dijakov SSI.

Razpredelnica 15: Dijaki SSI – potek PUD

Kako je potekal oziroma poteka PUD		(skoraj) vedno	pogosto	redko	(skoraj) nikoli	Skupaj
To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju.	f	193	454	234	77	958
	f%	20,1%	47,4%	24,4%	8,0%	100,0%
Mentor mi je bil na voljo, ko sem ga potreboval/a.	f	618	230	86	25	959
	f%	64,4%	24,0%	9,0%	2,6%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec si je vzel dovolj časa za razlago o postopkih dela.	f	599	254	80	25	958
	f%	62,5%	26,5%	8,4%	2,6%	100,0%
Mentorja je zanimalo, kaj sem v podjetju delal/a in kaj sem se ob tem naučil/a.	f	363	375	156	61	955
	f%	38,0%	39,3%	16,3%	6,4%	100,0%
Mentor je sproti spremljal delavniške dnevnike.	f	364	289	178	127	958
	f%	38,0%	30,2%	18,6%	13,3%	100,0%
Organizatorja PUD je zanimalo, kako sem pripravil/a delavniške dnevnike na PUD.	f	438	296	138	86	958
	f%	45,7%	30,9%	14,4%	9,0%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec mi je pred novo nalogo razložil, kaj zahteva naloga in kako se jo opravi.	f	573	268	86	28	955
	f%	60,0%	28,1%	9,0%	2,9%	100,0%
Mentor ali drugi sodelavec je sproti komentiral, kako dobro mi gre pri delu in mi	f	482	323	110	41	956
	f%	50,4%	33,8%	11,5%	4,3%	100,0%

pomagal, kadar nisem znal/a.						
Na šoli se je organizator PUD zanimal za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	302	331	215	105	953
	f%	31,7%	34,7%	22,6%	11,0%	100,0%
Na šoli so se učitelji strokovnih modulov zanimali za stvari, ki se jih naučil/a v podjetju.	f	296	346	230	83	955
	f%	31,0%	36,2%	24,1%	8,7%	100,0%
Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli.	f	254	300	233	171	958
	f%	26,5%	31,3%	24,3%	17,8%	100,0%

2.3.3.1 Primerjava odgovorov dijakov SSI glede na strokovno področje

Tudi dijake SS smo razdelili na šest področij, in sicer:

1. gradbeništvo in lesarstvo,
2. strojništvo in proizvodnja,
3. storitve,
4. elektro in tehnika,
5. gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo ter
6. ekonomija.

Tudi dijaki SSI so glede na strokovno področje nekatere postavke o izvedbi PUD ocenjevali različno, zato v nadaljevanju predstavljamo izstopajoče statistično pomembne razlike:

- **To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju:** v gradbeništvu in lesarstvu podatki kažejo na zelo visoko skladnost, saj 81,8 % dijakov poroča, da se učenje v šoli (skoraj) vedno ali pogosto dopolnjujejo s prakso v podjetju. Podobno visoke ocene se pojavljajo tudi na področju **storitvenih dejavnosti**, kjer je takih dijakov 74,6 %. Najmanj usklajenosti zaznavajo dijaki s področja **elektra in tehnike**, kjer le 54,2 % poroča o dobri povezavi med učenjem v šoli in podjetju.
- **Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli:** najvišji delež tovrstnega preverjanja beleži področje **gradbeništva in lesarstva**, kjer 63,6 % dijakov poroča, da mentorji to počnejo (skoraj) vedno ali pogosto. Visoko vrednost dosejata tudi področji **storitvenih dejavnosti** (62,9 %) ter ekonomije (62,1 %). Najnižjo pogostost preverjanja zaznavajo

dijaki s področja **gostinstva, hotelirstva in živilstva**, kjer le 37,5 % poroča o rednem preverjanju, medtem ko jih 62,5 % meni, da mentorji to storijo redko ali skoraj nikoli.

- **Mentor ali drugi sodelavec mi je pred novo nalogo razložil, kaj zahteva naloga in kako se jo opravi:** podatki kažejo, da ima večina dijakov na vseh strokovnih področjih zelo dobro podporo. Najvišje vrednosti dosegata **gradbeništvo in lesarstvo ter ekonomija**, kjer je 100 % oziroma 95,4 % dijakov poročalo, da so prejeli razlago (skoraj) vedno ali pogosto). Zelo visoko so ocenjeni tudi **storitveni poklici** (91,9 %) ter **elektro in tehnika** (92,3 %). Najnižjo vrednost beleži **gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo**, kjer je delež nekoliko nižji (66,7 %), kar pomeni, da kar 33,3 % dijakov redko ali skoraj nikoli ne dobi razlage pred začetkom naloge.
- Dijaki s področja **gostinstvo, hotelirstvo in živilstvo** izstopajo po nižjem deležu pozitivnih odgovorov (skoraj) vedno ali pogosto še pri naslednjih postavkah: **mentor mi je bil na voljo, ko sem ga potreboval/a** (slabih 70 %, pri ostalih področjih se odgovori gibljejo med 91 % in 100 %), **mentor ali drugi sodelavec si je vzel dovolj časa za razlago o postopkih dela** (73 %, ostala področja več kot 91 %), **mentorja je zanimalo, kaj v podjetju delam in kaj se ob tem naučim** (62,5 %, ostala področja več kot 74 %), **mentor ali drugi sodelavec i je pred novo nalogo razložil, kaj naloga zahteva in kako se jo naredi** (67 %, ostala področja okrog 90 % ali več), **na šoli se organizator PUD zanima za stvari, ki se jih učim v podjetju** (43 %, ostala področja 63 % ali več).

2.3.4 Izvedba in spremljanje PUD – primerjava odgovorov med dijaki SPI in SSI ter med dijaki SPI in vajenci

Primerjava odgovorov dijakov SPI in SSI je pokazala statistično pomembne razlike ($p < 0,05$) pri naslednjih postavkah:

- Mentorja je zanimalo, kaj v podjetju delam in kaj se ob tem naučim; dijaki SPI (skupaj vedno in pogosto 84,1 %) so v večji meri zaznali mentorjev interes kot dijaki SSI (skupaj vedno in pogosto 77,3 %).
- Mentor je sproti spremljal delavniške dnevnik; dijaki SPI so v večjem deležu navedli, da je mentor to počel skoraj vedno oz. pogosto (77,9 %), kot dijaki

SSI (68,2 %).

- Pred novo delovno nalogo je mentor preveril, kaj sem se o tem naučil v šoli; dijaki SPI (skupaj vedno in pogosto 65,5 %) so v večji meri kot dijaki SSI (skupaj vedno in pogosto 57,8 %) zaznali tovrstno mentorjevo preverjanje.

Razlike med odgovori dijakov SPI in vajencev so se pokazale kot statistično pomembne ($p < 0,05$) pri dveh postavkah, in sicer:

- To, kar se učimo v šoli, se je dopolnjevalo s tem, kar smo delali v podjetju (dijaki SPI so v večji meri pritrdili postavki (skupaj vedno in pogosto 69,3 %), medtem ko je bilo med vajenci takšnih le dobra polovica (50,7 %).
- Mentor ali drugi sodelavec je sproti komentiral, kako dobro mi gre pri delu in mi pomagal, kadar nisem znal/a (92,5 % vajencev je navedlo, da so bili takšnega ravnanja deležni (skoraj) vedno ali pogosto, med dijaki SPI je bilo takšnih manj, in sicer 82,1 %).

2.3.5 Obisk organizatorja PUD v podjetju

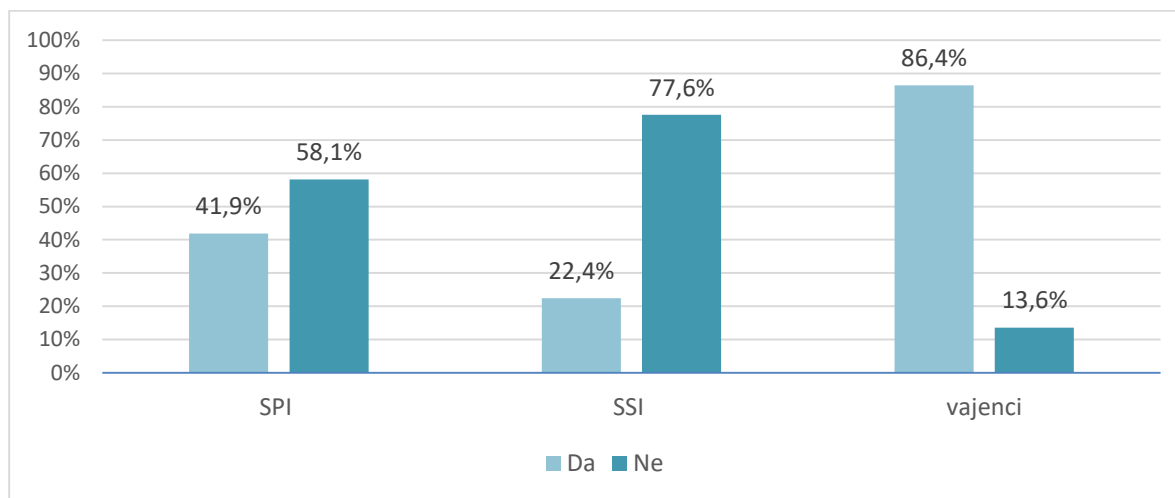
Na vprašanje o tem, **ali jih je organizator PUD v času trajanja PUD obiskal vsaj enkrat**, je pritrdilno odgovorila slaba tretjina vseh anketiranih dijakov (SPI in SSI) (razpredelnica 16). Dobri dve tretjini dijakov v času PUD nista bili deležni obiska organizatorja PUD.

Razpredelnica 16: Obisk organizatorja PUD v podjetju

		V času PUD me je učitelj/organizator PUD obiskal vsaj enkrat.		Skupaj
		Da.	Ne.	
SPI	f	288	399	687
	f%	41,9%	58,1%	100,0%
SSI	f	212	736	948
	f%	22,4%	77,6%	100,0%
vajenci	f	57	9	66
	f%	86,4%	13,6%	100,0%
Skupaj	f	557	1144	1701
	f%	32,7%	67,3%	100,0%

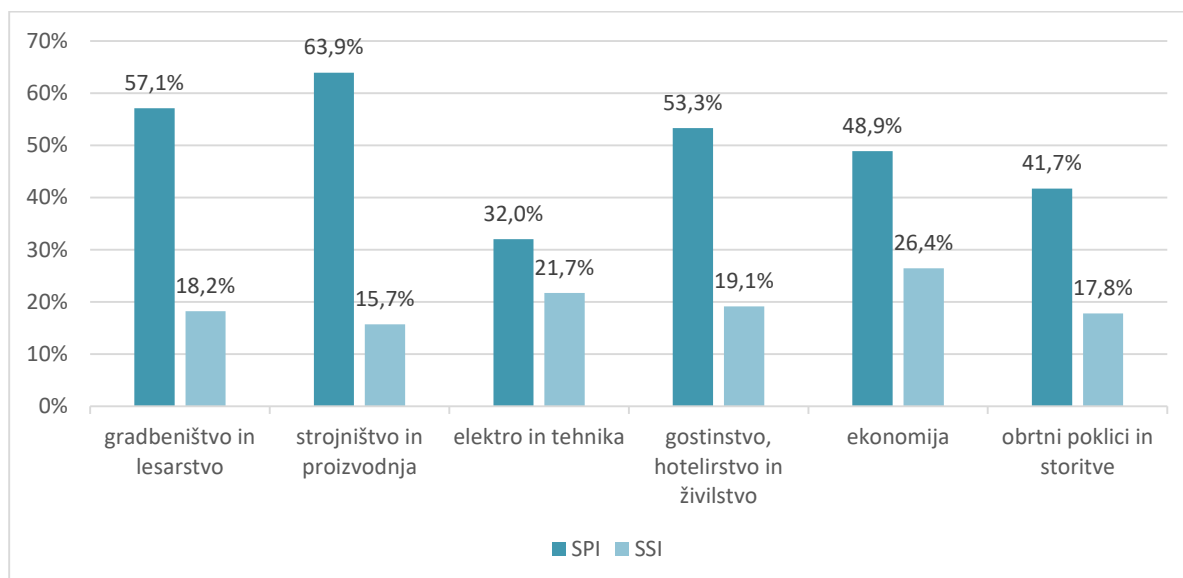
Med dijaki SPI, dijaki SSI in vajenci obstaja statistično pomembna razlika glede tega, ali jih je organizator PUD v času PUD vsaj enkrat obiskal (diagram 6). Skoraj 78 % dijakov SSI je navedlo, da jih organizator PUD ni niti enkrat obiskal, medtem ko je bilo takšnih med dijaki SPI dobrih 58 %. **Najpogosteje so bili obiska organizatorja PUD deležni vajenci**, ki so v dobrih 86 % navedli, da jih je le-ta v času izvajanja PUD obiskal vsaj enkrat.

Diagram 6: Primerjava dijakov SPI, SSI in vajenci – obisk organizatorja PUD v podjetju

$$\chi^2 = 158,827 \text{ (g = 2; p < 0,001)}$$

Diagram 7: Primerjava med SSI in SPI po strokovnih področjih – obisk organizatorja PUD v podjetju

V diagramu 7 so podatki o tem, kolikšen delež dijakov je pritrdilno odgovoril na

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

vprašanje, ali jih je organizator PUD v času PUD obiskal vsaj enkrat. Če pogledamo primerjavo med strokovnimi področji samo za dijake SPI, vidimo, da so bili dijaki s področja strojništva in proizvodnje deležni obiska organizatorja PUD v podjetju v najvišjem deležu (64 %), dijaki s področja elektra in tehnike pa v najnižjem (32 %).

Primerjava po strokovnih področjih med dijaki SSI pokaže, da so bili ti deležni obiska organizatorja PUD v bistveno nižjem deležu kot dijaki SPI, najnižji je ta delež na področju strojništva in proizvodnje (16 %), najvišji pa na področju ekonomije (26 %).

2.4 Ustreznost števila ur PUD v podjetju in števila ur praktičnega pouka v šoli

2.4.1 Ustreznost števila ur PUD – dijaki SPI

Na vprašanje, **ali se jim zdi število ur PUD ustrezno** (razpredelnica 17), je 422 ali dobrih 61 % dijakov SPI odgovorilo pritrdilno, 139 ali dobrih 20 % bi si želelo več ur PUD, 126 ali dobrih 18 % pa manj PUD.

Razpredelnica 17: Dijaki SPI – mnenje o številu ur PUD

Kaj menite o številu ur PUD v podjetju?	f	f%
Število ur PUD je ravno pravšnje.	422	61,4
Želel/a bi si več ur PUD.	139	20,2
Želel/a bi si manj ur PUD.	126	18,3
Skupaj	687	100,0

Dijakom, ki so izbrali odgovor, da bi si želeli več PUD, smo zastavili tudi odprto vprašanje, **zakaj bi si želeli več PUD**. Odgovorilo je 79 dijakov SPI, njihove odgovore smo kategorizirali in jih predstavljamo v razpredelnici 18.

Med odgovori najbolj izstopajo tisti, ki poudarjajo pomen **pridobivanja novih delovnih izkušenj** in novih poklicnih znanj. Več ur PUD bi si želeli zato, ker so na PUD **bolj motivirani**, delovne naloge so zanimive in njihova ocena je, da pridobijo **več znanja kot z učenjem**, kot pravijo, 'teorije' **v šoli**. Tudi finančni vidik PUD je bil nekajkrat omenjen.

Razpredelnica 18: Dijaki SPI – zakaj bi si želeli več ur PUD

Kategorija	f	Primeri odgovorov
Več praktičnih izkušenj in znanja	50	<p>»Ker je praksa boljša kot šola – več te na praksi naučijo in hitreje dojameš bistvo.«</p> <p>»Zato, ker na PUD-u pridobimo veliko več znanja in izkušenj kot pri frontalnem pouku v šoli.«</p> <p>»Zato, ker je bilo zelo zanimivo in poučno, ko enkrat začneš delati v podjetju, se več naučiš kot pri teoriji.«</p> <p>»Ker je praktično znanje na dejanski firmi, na realnih projektih bolj uporabno kot teorija v razredu.«</p>
Večja motivacija	12	<p>»Na PUD imam občutek, kot da delam nekaj samo zase in s tem dobim denar.«</p> <p>»Ker ti pomaga pri praksi o tem, kaj boš delal ko boš končal solo.«</p> <p>»Ko enkrat v praksi delaš s strankami na koncu ugotoviš, da niti približno ni tako kot so nas učili v šoli in da se veliko stvari razlikuje od šolskega dela.«</p>
Drugačen način učenja	4	<p>»Ker je zabavno se nekaj novega naučiti in videt prakso.«</p> <p>»Ker je praksa boljša kot šola; več te na praksi naučijo kot v šoli saj dobiš prakso in delovne navade. V večini primerov si vzamejo čas in ti na praksi takoj vse razložijo saj jim ni nič težko, kljub svojemu delu. V šoli pa zvezek in kuli ne pomaga toliko kot znanje iz prakse!!!.«</p>
Finančni vidik - zaslužek	4	<p>»Da lahko več zaslužim.«</p> <p>»Denar.«</p>
Usvojitev več znanja	9	<p>»Veliko več sem se naučil na PUD-u s fizičnem delom kot v šoli..«</p> <p>»Veliko več se naučiš na PUD, kot pa v šoli.«</p>

Vprašanje o razlogih, **zakaj**, smo zastavili tudi dijakom, ki so navedli, da **bi si želeli manj ur PUD**. Teh dijakov je bilo sicer manj, le 126 (18,3 %), 75 jih je podalo tudi odprte odgovore, ki smo jih kategorizirali. Kot je razvidno iz razpredelnice 19, prevladujejo mnenja dijakov, da je PUD **preobsežen, naporen, slabo organiziran** in včasih **nepošten (neplačan)**. Pomemben je tudi vidik, da **PUD posega v prosti čas** in vpliva slabši **učni uspeh**, če ni dobro usklajen s šolskimi obveznostmi.

Razpredelnica 19: Dijaki SPI - zakaj bi si želeli manj ur PUD

Kategorija	f	Primeri odgovorov
Preveč ur / predolgo trajanje	28	»684 ur je preveč. »Ker je pol leta prakse preveč in nismo plačani. »En mesec 8 ur na dan, 6 dni na teden – to je pretirano.
Prenaporno ali psihično/fizično obremenjujoče	15	»Ker je prenaporno.« »Zelo težko je uskladiti z obveznostmi in počitkom.« »PUD je naporen, še posebej brez plačila.«
PUD posega v počitnice in vikende	13	»Med počitnicami sem moral delati, brez dopusta.« »Nimamo šolskih počitnic, ko smo na praksi.« »Delo brez vikendov. V primeru bolezni moraš v službo, da narediš dovolj ur tedensko.«
Delo je monotono / dolgočasno	5	»Ker je delo skoraj vsak dan isto in bi želel morda isto število dni in manj ur ker je bilo vedno isto samo ni zaslužka in potrata časa.«
Negativni vpliv na šolo / ocenjevanja	4	»Zaradi prakse smo zamudili preveč šolskih ocen.« »Po praksi je vse prehitro, premalo časa za šolo.« »Ocen je v nadaljevanju leta preveč. Morala bi biti boljša organizacija. «
Slaba izkušnja na PUD-u	3	»Ker je to bilo najslabše obdobje mojega šolanja in življenja. V treh praksah oz. podjetjih, ki sem jih imel nisem niti enkrat bil plačan niti malico. PUD ne privoščim nobenemu, ki nima staršev v močnem podjetju, ki mu lahko zagotovijo pozicijo.«
Izkoriščanje / neplačano delo	7	»Ker me ne plačajo ampak izkoristijo za delo.« »V nobeni izmed treh praks nisem bila zadovoljna, niti plačana.«

2.4.2 Ustreznost števila ur PUD – vajenci

Med vajenci je mnenje o številu ur PUD podobno kot med dijaki SPI (razpredelnica 20), in sicer pravi skoraj dve tretjini vajencev, da je število ur PUD ravno pravšnje, dobra četrtina bi si želela več ur PUD, šest vajencev je navedlo, da bi ur PUD lahko bilo manj.

Razpredelnica 20: Vajenci – mnenje o številu ur PUD

Kaj menite o številu ur PUD v podjetju?	f	f%
Število ur PUD je ravno pravšnje.	43	65,2
Želel/a bi si več ur PUD.	17	25,8
Želel/a bi si manj ur PUD.	6	9,1
Skupaj	66	100,0

Odgovore vajencev, **zakaj bi si želeli več ur PUD**, navajamo v celoti, iz njih je razvidno, da so razlogi podobni kot pri dijaki SPI (pridobivanje izkušenj, praksa je bolj pomembna kot šola, zaslužek):

- Ker je manj šole.
- Ker je po mojem pojmu praksa bolj pomembna in se več naučiš na praksi kot v šoli (f = 2).
- Ker mi je praksa boljša kot šola.
- Še več znanja in časa preživetega z sodelavci.
- Več denarja (f = 2).

Med vajenci je takšnih, ki bi si **želeli manj ur PUD**, šest. Eden je navedel le, da je prakse preveč, drugi pa je izpostavil: »Med prakso se preveč navadiš brez učenja in se je zelo težko navaditi nazaj na šolo, ki pa jo imamo sam 4 mesece.«

2.4.3 Ustreznost števila ur PUD – dijaki SSI

Med dijaki SSI je manj kot polovica tistih, ki jim sedanje število ur PUD ustreza (458 ali 48,2 %), slaba polovica (442 ali 46,5 %) bi si želela več ur PUD, dobrih 5 % ali 50 dijakov bi si želelo manj ur PUD (razpredelnica 21).

Razpredelnica 21: Dijaki SSI – mnenje o številu ur PUD

Kaj menite o številu ur PUD v podjetju?	f	f%
Število ur PUD je ravno pravšnje.	458	48,2
Želel/a bi si več ur PUD.	442	46,5
Želel/a bi si manj ur PUD.	50	5,3
Skupaj	950	100,0

Dijakom SSI, ki so izbrali odgovor, da bi si želeli več ur PUD, smo za stavili tudi odprto vprašanje, **zakaj bi si želeli več PUD**. Odgovorilo je 358 dijakov, kategorizirali smo le njihove vsebinske odgovore (veliko odgovorov je bilo preveč vsebinsko nedoločnih ali prekratkih) in predstavili nekaj tipičnih zapisov pri vsaki kategoriji (razpredelnica 22).

Tudi med odgovori dijakov SSI izstopajo tisti, ki govorijo o tem, da PUD pomeni pridobivanje **več praktičnega znanja in izkušenj**, pogosti so bili tudi zapisi o tem, da si **želijo več ur PUD**, ker je 10 delovnih dni premalo. Delo v podjetju pogosto ocenjujejo kot **bolj zanimivo kot šolo**, nekatere pa motivira tudi **možnost zaslužka**.

V celoti navajamo še nekaj odgovorov dijakov SSI, ki so vsebinsko obsežnejši:

- Za 4 letni program postanemo tehniki računalništva s skoraj nič dela v realnem svetu s stroko. Tudi časovno obdobje, s katerim gremo prvič na prakso ni najbolj primerno (začetek drugega letnika in začetek tretjega), ker takrat še nimamo dovolj znanja. Bolje bi bilo vsaj za program računalniških tehnikov, da bi šli na prakso konec drugega in konec tretjega (če smo že omejeni na to, da imamo prakso samo v 2. in 3. letniku), ker smo takrat opremljeni z več znanja, kar bi pomagalo tudi pri tem, da bi v podjetju pridobili več znanja.*
- Več časa za nabiranje izkušenj, večje število ur bi pomagalo, da bi projekt videli od začetka od same priprave načrta do montaže, vmesnih problemov, ki se pojavijo, kako jih rešiti.*
- V 10ih delovnih dneh se ne naučimo nič. Podjetje kjer opravljamo prakso si ne prizadeva, da bi nas dejansko kaj naučilo, saj v 10ih dneh to težko stori. V šoli pa tako ali tako nismo imeli nič praktičnega usposabljanja, zgolj samo teorijo. Opravljala sem prakso pri dveh različnih podjetjih, vendar sem pri obeh kuhala kavico in pomivala posodo. Absolutno bi potrebovali več praktičnega usposabljanja.*

Razpredelnica 22: Dijaki SSI – zakaj bi si želeli več ur PUD

Kategorija	f	Primeri odgovorov
Več praktičnih izkušenj in znanja	100	»Več izkušenj, več znanja, zabavno.« »Da bi pridobil več izkušenj.« »Na praksi se naučim več kot v šoli.«
Prekratko trajanje PUD (14 dni ni dovolj, želja po več)	60	»Dva tedna je premalo. Več bi se naučili, če bi bilo vsaj en mesec.« »V 10ih dneh se komaj navadiš okolja, pa se že konča.«
Bolj učinkovito kot pouk / manj šole	40	»Ker se na praksi naučiš več kot v šoli.« »Ker je boljše kot šola.« »Da nisem v šoli.«
Lažje vključevanje v delo / kolektiv	25	»Komaj se navadiš na delo in kolektiv, pa je že konec.« »Več časa bi pomenilo, da te mentorji jemljejo bolj resno.«
Delo je zabavno, prijetno, motivira	20	»Komaj se navadiš na delo in kolektiv, pa je že konec.« »Več časa bi pomenilo, da te mentorji jemljejo bolj resno.«
Boljša povezava s poklicem / poklicna orientacija	15	»Tako bi lahko prej videli, ali je ta poklic sploh za nas.« »Ker želim bolje razumeti, kaj pomeni delati ta poklic.«
Možnost zaslužka	10	»Da bi lahko več zaslužil.« »Več prakse = več denarja.«
Pomanjkanje praktičnega znanja v šoli	10	»V šoli imamo samo teorijo, na PUD pa dejansko delamo.« »Ker v šoli ni dovolj praktičnega znanja.«
Izboljšanje samozavesti, delovnih navad, odgovornosti	5	»Da pridobim delovne navade in odgovornost.« »Ker se z delom naučiš sodelovanja, točnosti, discipline.«

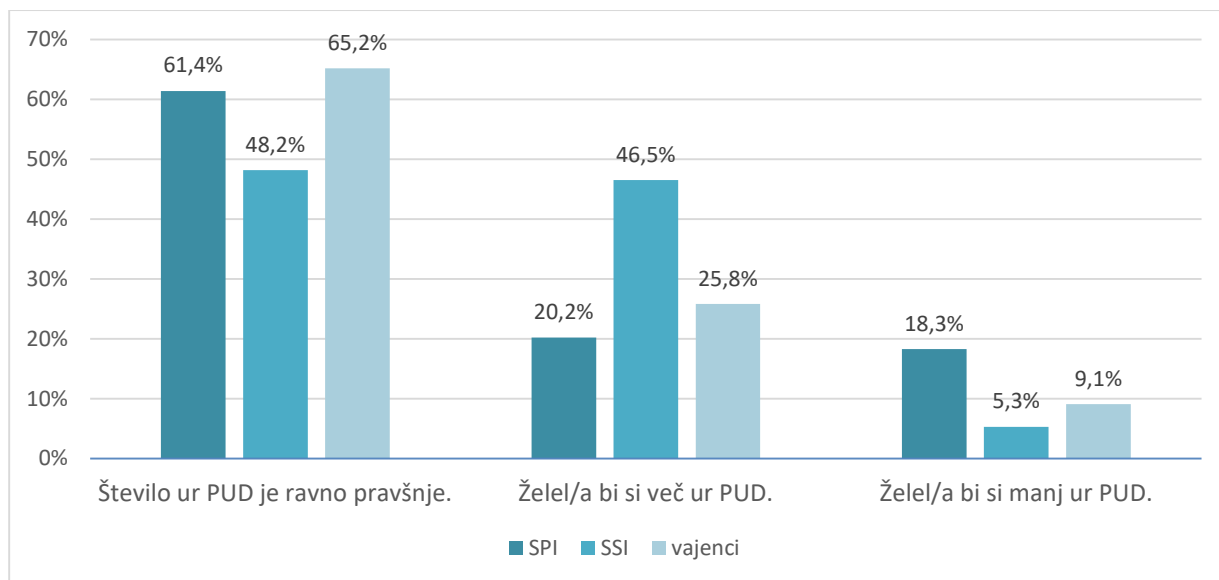
50 dijakov SSI (5,3 %) je navedlo, da bi si želeli **manj ur PUD**. Med odgovori izstopa, da je **PUD naporen, neplačan** in se dijaki **počutijo izkoriščane**. Predstavljamo nekaj njihovih odgovorov:

- *Ker je bilo preveč časa vzetega iz šole in v tem času bi lahko dobili več ocen.*
- *Ker je delo res zahtevno in veliki tega ne zmorejo.*
- *Ker je delo skoraj vsak dan isto in bi želel morda isto število dni in manj ur ker je bilo vedno isto samo ni zaslužka in potrata časa.*
- *Ker me ne plačajo ampak izkoristijo za delo (f = 4).*
- *Ker se mi zdi, da je način dela drugačen, kakor se pa mi učimo v šoli in praksa z našimi profesorji bi nam veliko bolj prišla prav.*
- *Odkvisno kje delaš. V mojem primeru sem delala več kot pol ur isto delo in pol sem se na listu zlagala da sem delala vse ...*
- *Saj je preveč naporno.*
- *Zdi se mi preveč ur, saj to ni služba.*

2.4.4 Ustreznost števila ur PUD – primerjava med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI

Ko primerjamo odgovore dijakov SPI in SSI ter vajencev, se njihovi odgovori statistično pomembno razlikujejo (diagram 8). Statistično pomembno višji delež dijakov SPI in vajencev je s številom ur PUD zadovoljnih (med 61 % in 65 %), v primerjavi z dijaki SSI, kjer je s številom ur zadovoljnih manj kot polovica. Bi si pa skoraj polovica dijakov programov SSI želela več ur PUD, bistveno višji pa je v primerjavi z dijaki SSI delež dijakov SPI, ki bi si želeli manj ur PUD.

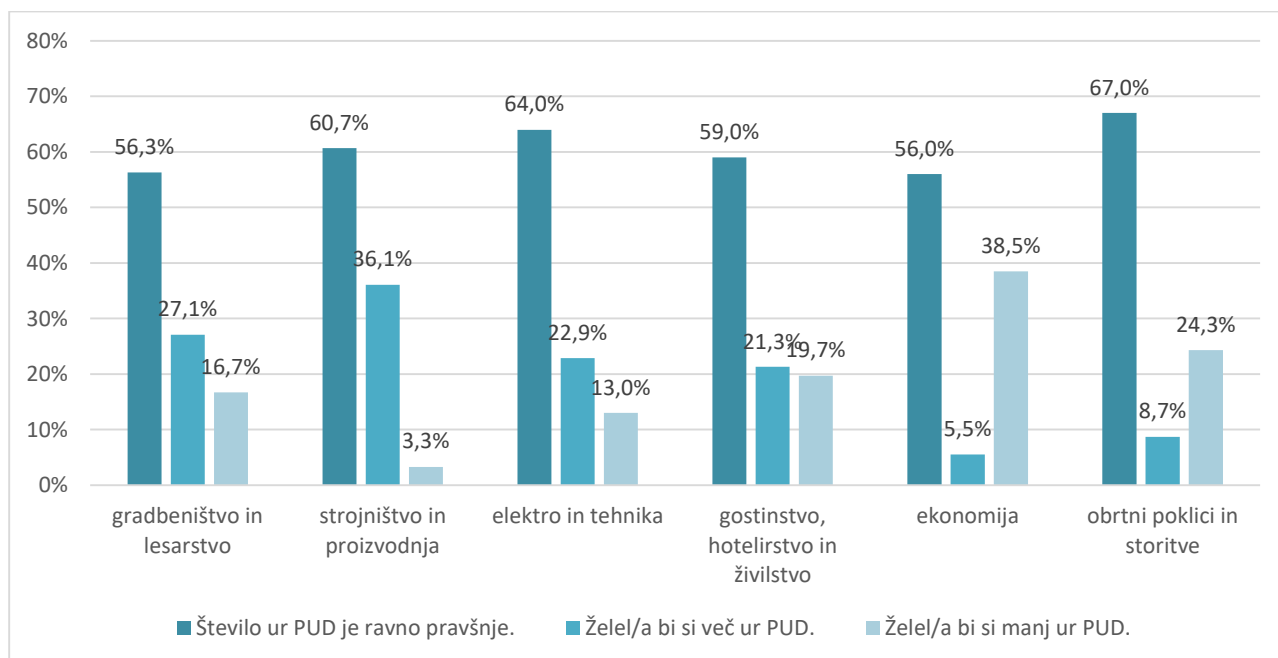
Diagram 8: Razlika med dijaki SPI, SSI in vajenci – mnenje o številu ur PUD

$$\chi^2 = 158,538 \text{ (g = 4; p < 0,001)}$$

Nadalje v diagramu 9 predstavljamo še primerjavo med dijaki SPI (glede na strokovna področja) glede njihovega mnenja o številu ur PUD v podjetju.

Diagram 9: Dijaki SPI – primerjava po strokovnih področjih glede mnenja o številu ur PUD

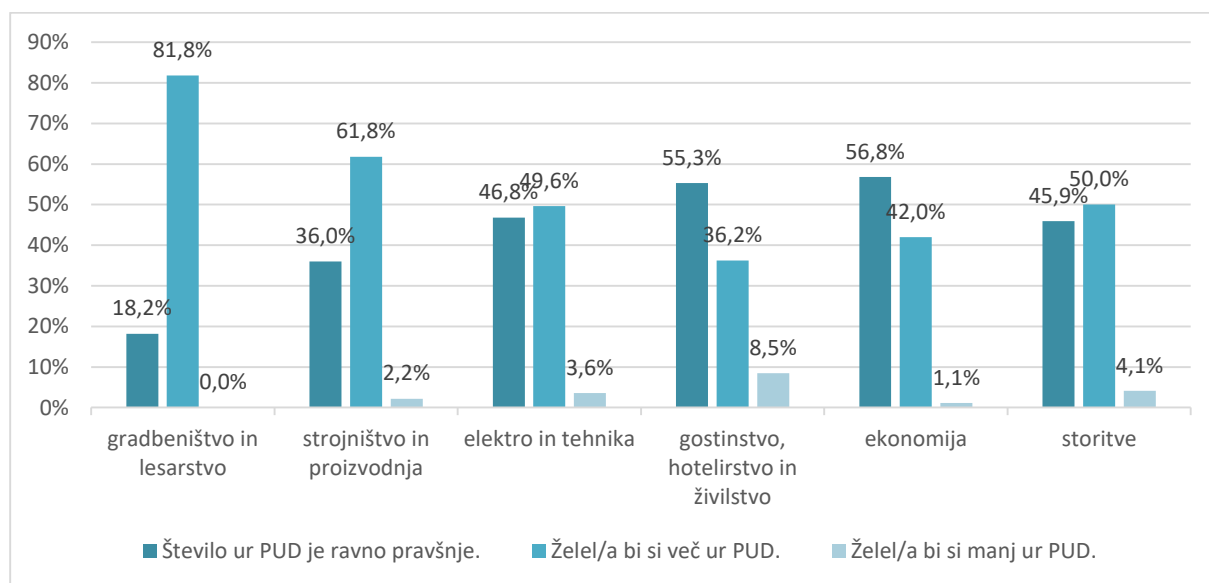

Podatki kažejo, da obstaja manjše odstopanje med mnenji dijakov glede ustreznosti števila ur PUD. Med dijaki SPI s področja obrtnih poklicev in storitev jih je

največji delež (67 %) mnenja, da je **število ur PUD ustrezno**, najmanjši pa na področju gradbeništva in lesarstva (56 %). Najvišji delež dijakov SPI, ki bi si želeli **več ur PUD**, je na področju strojništva in proizvodnje (36 %), najnižji pa na področju ekonomije (5,5 %). Hkrati pa je visok odstotek dijakov s področja ekonomije (38,5 %), ki pravijo, da je bi si želeli **manjše število ur PUD**.

V diagramu 10 predstavljamo še ugotovitve za dijake SSI po strokovnih področjih glede njihovega mnenja o ustreznosti števila ur PUD v podjetju.

Diagram 10: Dijaki SSI – primerjava po strokovnih področjih glede mnenja o številu ur PUD

V največji meri so s **številom ur PUD v podjetju zadovoljni** dijaki SSI s področij ekonomije (57 %) in gostinstva, hotelirstva in živilstva (55 %), ki pravijo, da je število ur PUD ravno pravnje. Da bi si želeli **več ur PUD**, izrazito izpostavljajo dijaki SSI s področja gradbeništva in lesarstva (82 %) ter strojništva in proizvodnja (62 %). **Manj ur PUD** si dijaki SSI želijo redkeje, najvišji delež (8,5 %) je takšnih dijakov na področju gostinstva, hotelirstva in živilstva.

2.4.5 Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – dijaki SPI

Dijakom smo v nadaljevanju postavili podobno vprašanje, le da je zadevalo njihovo mnenje o **ustreznosti ur praktičnega pouka v šoli**. Da je praktičnega pouka v šoli ravno dovolj, odgovarja 432 ali dobrih 63 % dijakov SPI, da bi si ga želeli več, pa pravi 207 ali dobrih 30 %. Le manjši delež dijakov (46 ali 6,7 %) ocenjuje, da bi ur

praktičnega pouka v šoli lahko bilo manj (razpredelnica 23).

Razpredelnica 23: Dijaki SPI - mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

Kaj menite o številu ur praktičnega pouka v šoli	f	f%
Praktičnega pouka v šoli je ravno dovolj.	432	63,1
Želel/a bi si več ur praktičnega pouka v šoli.	207	30,2
Želel/a bi si manj ur praktičnega pouka v šoli.	46	6,7
Skupaj	685	100,0

Ko smo dijake vprašali, zakaj bi si **želeli več ur praktičnega pouka v šoli**, je na vprašanje odgovorilo 104 dijakov. Tiste odgovore, ki so vsebinsko utemeljevali razloge, smo razvrstili v kategorije, ki jih prikazujemo v razpredelnici 24.

Analiza odprtih odgovorov dijakov na vprašanje, zakaj si želijo več praktičnega pouka v šoli, pokaže nekaj jasnih vsebinskih poudarkov. Najpogostejši razlog, ki so ga navedli, je občutek, da je praktičnega pouka v šoli premalo in si ga želijo več. Mnogi dijaki so izrazili potrebo po več vajah in konkretnih delovnih izkušnjah, saj menijo, da trenutni pouk ne omogoča dovolj priložnosti za praktično učenje.

Pogosta je tudi želja po več znanja in izkušenj, pri čemer dijaki poudarjajo, da se skozi praktično delo naučijo več kot pri teoretičnih razlagah. Prakso razumejo kot uporabno znanje, ki jim bo koristilo tako na poklicni poti kot pri opravljanju nalog na delovnem mestu. Poleg tega številni odgovori izpostavljajo, da je praktični pouk bolj zanimiv, manj dolgočasen in bolj motivira za učenje kot klasični frontalni pouk.

Nekateri dijaki so posebej poudarili željo po delu z orodji in napravami oziroma več dela v šolskih delavnicah. Želijo si neposrednih izkušenj z delom, ki ga bodo v prihodnosti opravljali.

Razpredelnica 24: Dijaki SPI – zakaj je ur praktičnega pouka v šoli premalo

Kategorija	f	Primeri odgovorov
Več praktičnega dela	54	<p>»Ker so praktični predmeti bolj povezani z snovjo našega bodočega poklica in smeri za katero se šolamo.«</p> <p>»Da več delamo to, kar bomo v prihodnosti delali pri delu.«</p> <p>»Več praktičnega znanja je pomembno za moj poklic.«</p> <p>»Ker je praksa uporabna in zanimiva.«</p>
Povezava s poklicem / pripravljenost na delo	25	<p>»Da vidimo več stvari preden gremo na teren oz. na podjetje. In da spoznamo orodja, ki jih največ potrebujemo. Seveda pa potrebujejo dijaki več praktičnega pouka v soli, ker drugače interes pada in na vseh firmah ni dobrih mentorjev, če pa dijak nima volje do dela pa je mogoče krivo to, da se boji da ne bo vedel vseh teh težkih stvari oz. Rokovanja z orodjem. Še bi se dalo naštevati in k tem govoriti!«</p> <p>»Da bi lahko vanj spravili več dejansko uporabne in aktualne snovi, katero bi kot bodoči zaposleni lahko v praksi uporabili.«</p> <p>»Da bomo imeli več prakse in znanja.«</p>
Praktični pouk je bolj zanimiv	18	<p>»Zato ker mi je delo z stroji zanimivo ampak se ga ne vem zakaj na pouku izogibamo.«</p> <p>»Ker je to zanimiv način učenja.«</p> <p>»Delo z rokami mi je bolj zanimivo.«</p> <p>»Zanimivo mi je, ko nekaj ustvarimo.«</p>
Manj splošnih predmetov in teorije	7	<p>»Več prakse, manj teorije.«</p> <p>»Iz prakse se več naučim kot iz sedenja pri teoriji.«</p> <p>»Ker se iz praktičnega več naučiš kot samo iz knjige.«</p> <p>»Zato ker pol ne rabim hodit na matematiko in ostale brezvezne predmete.«</p>

Nadalje smo tiste dijake SPI, ki so izrazili mnenje, da bi si želeli manj ur praktičnega pouka v šoli (takšnih je bilo 46), povprašali po razlogih, zakaj. Njihove vsebinske odgovore navajamo v celoti:

- *Brez pomena, se ne naučimo praktično nič in je dolgočasna praksa v šoli. Nismo se naučili ničesar novega, kar še nismo znali.*
- *Ker imamo že veliko ur PUD.*
- *Ker je vroče v učilnici*
- *Ker nas je veliko v razredu, kar pomeni da ni nikoli dovolj dela za vse.*
- *Ker ne rabimo vedno toliko ur praktičnega pouka.*
- *Ker se v šoli pri praktičnem pouku naučimo premalo (f=3).*

2.4.6 Ustreznost števila praktičnega pouka v šoli – vajenci

O praktičnem pouku v šoli smo povprašali tudi vajence. 24 ali slabih 36 % vajencev pravi (razpredelnica 25), da je praktičnega pouka v šoli ravno dovolj, 18 ali dobra četrtina bi si želela več ur. 5 ali 7,5 % vajencev je navedlo, da bi lahko bilo ur praktičnega pouka v šoli manj.

Razpredelnica 25: Vajenci - mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

Kaj menite o številu ur praktičnega pouka v šoli	f	f%
Praktičnega pouka v šoli je ravno dovolj.	24	35,8
Želel/a bi si več ur praktičnega pouka v šoli.	18	26,9
Želel/a bi si manj ur praktičnega pouka v šoli.	5	7,5
Nimamo praktičnega pouka v šoli.	20	29,9
Skupaj	67	100,0

V odprtih odgovorih na vprašanje, zakaj bi si želeli **več ur praktičnega pouka v šoli**, so vajenci navajali predvsem pridobivanje praktičnih izkušenj, pomembnih za njihovo poklicno delo, več znanja in učenje skozi delo. Njihove odgovore navajamo v celoti:

- *Da je manj šole.*
- *Ker ga je premalo, lahko bi ukinili predmete ki nimajo karierne funkcije za dijake.*
- *Ker se lažje učimo skozi delo.*
- *Zato da bi se naučili več različnih stvari.*

- *Zato ker potrebujem izkušnje iz prakse.*

Razloge, zakaj bi si želel **manj ur praktičnega pouka v šoli**, je podal en vajenec, ki je navedel: »Zato ker 80% stvari ki se jih (moramo)! naučiti nimajo popolnoma nobene veze s pravim življenjem, saj sem na poklicni šoli in ne na upravni enoti.«

2.4.7 Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – dijaki SSI

Na vprašanje, ali se jim zdi število ur praktičnega pouka v šoli ustrezno, je 511 ali slabih 54 % dijakov SSI odgovorilo pritrdilno (razpredelnica 26). Da temu ni tako, meni 393 ali 41,5 % dijakov, ki bi si želeli več ur praktičnega pouka v šoli. Le manjši delež (44 ali 4,6 %) dijakov SSI pravi, da bi praktičnega pouka v šoli lahko bilo manj.

Razpredelnica 26: Dijaki SSI – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

Kaj menite o številu ur praktičnega pouka v šoli	f	f%
Praktičnega pouka v šoli je ravno dovolj.	511	53,9
Želel/a bi si več ur praktičnega pouka v šoli.	393	41,5
Želel/a bi si manj ur praktičnega pouka v šoli.	44	4,6
Skupaj	948	100,0

241 dijakov je odgovorilo na odprto vprašanje, zakaj si želijo **več ur praktičnega pouka v šoli** (razpredelnica 27). Njihovi odgovori pogosto izpostavljajo, da imajo premalo prakse in premalo ur za vaje, kar jim onemogoča, da bi pridobili potrebne spretnosti in izkušnje. Mnogi dijaki poudarjajo, da se z delom naučijo več kot z razlago in da bi jim dodatna praksa omogočila boljše razumevanje snovi in pripravo na delo v poklicu.

Poleg tega velik del dijakov opaža, da je praktični pouk bolj zanimiv in smiseln kot teoretični. Navajajo, da je učenje lažje, kadar nekaj sami počnejo, saj se pri praktičnem delu dogaja več, vzdušje je bolj dinamično, delo pa bolj motivirajoče. To kaže na to, da dijaki ne dojemajo praktičnega pouka le kot nujnega za razvoj spretnosti, temveč tudi kot dejavnika, ki prispeva k večjemu zanimanju za šolo.

Določeni odgovori opozarjajo tudi na to, da bi si želeli manj splošnih predmetov oziroma manj teorije, saj čutijo, da ta ni dovolj uporabna za njihov poklicni razvoj. Nekateri posebej omenjajo, da bi radi bili bolj pripravljeni, preden se odpravijo na prakso v podjetje, ker se tam pogosto soočijo z neznanimi situacijami in včasih neustreznimi mentorji.

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD

Manjši del dijakov poudarja tudi, da bi več praktičnih vaj pomagalo pri pripravi na maturo in jim dalo več samozavesti ter gotovosti pri opravljanju nalog na praktičnem usposabljanju. Skupna nit vseh odgovorov je jasna: dijaki si želijo več konkretnega, uporabnega znanja, ki bi jih bolje pripravilo na delo in jim hkrati omogočilo bolj zanimivo in smiselno šolsko izkušnjo.

Razpredelnica 27: Dijaki SSI – zakaj je ur praktičnega pouka v šoli premalo

Kategorija	f	Primeri odgovorov
Ni dovolj praktičnega pouka	95	»Premalo imamo prakse v šoli.« »Nimamo dovolj ur za vaje.«
Želja po več znanja in izkušenj	68	»Ker se več naučimo z delom kot z razlago.« »Da bomo imeli več prakse in znanja.«
Praktični pouk je bolj zanimiv	38	»Ker je praksa bolj zanimiva kot teorija.« »Učenje je lažje, ko nekaj delaš.« »Ker je fajn in zanimiv.« »Raje delam kot poslušam razlage.« »Pri praksi se vsaj nekaj dogaja.«
Manj splošnih predmetov / teorije	33	»Ker imamo preveč teorije, premalo uporabnega.« »Manj slovenščine, več stroke.« »Več praktičnega dela, da vidimo tudi fizično ne samo v zvezku.«
Priprava na maturo	5	»Vaje ni nikoli preveč. Potrebovali bi več samostojnega dela in izkušenj, da bi se lažje pripravili na maturo.« »Posebej pri predmetih, ki so za maturo bi morale biti več prakse, saj so 3 ure na dva tedna v 4. letniku čisto premalo.«
Več samozavesti in praktične gotovosti	2	»Da bi bila na PUDu bolj samozavestna in bi na PUD prišla bolj pripravljena.« »Da se več naučiš, da si bolj samozavesten.«

Kot je razvidno iz razpredelnice 23, je 4,6 % dijakov SSI izbralo odgovor, da bi si **želeli manj ur praktičnega pouka v šoli**. Ko smo jih povprašali po razlogih (odgovorilo je 44 dijakov), so bili njihovi odgovori v veliki večini precej splošni. Dijaki, ki bi si želeli manj ur praktičnega pouka v šoli, so kot glavni razlog pogosto navajali, da je tak pouk neučinkovit ali dolgočasen. Opažajo, da se na praktičnih urah pogosto ne naučijo ničesar novega ali pa nimajo konkretnih nalog. Kot je zapisal eden izmed dijakov: *»Ker polovico ur nimamo nič za delat.«* Drugi dodaja: *»Brez pomena, se ne naučimo praktično nič.«*

Pogost razlog je tudi preobremenjenost in utrujenost, saj nekateri dijaki menijo, da je praktičnega dela preprosto preveč: *»Vse skupaj je preveč in utrujajoče.«* Čeprav številni odgovori niso bili natančno razloženi, se iz njih kaže občutek, da ti dijaki ne vidijo dovolj dodane vrednosti v obstoječi obliki praktičnega pouka v šoli – bodisi zaradi slabe organizacije, ponavljajočih se nalog ali pomanjkanja motivacije.

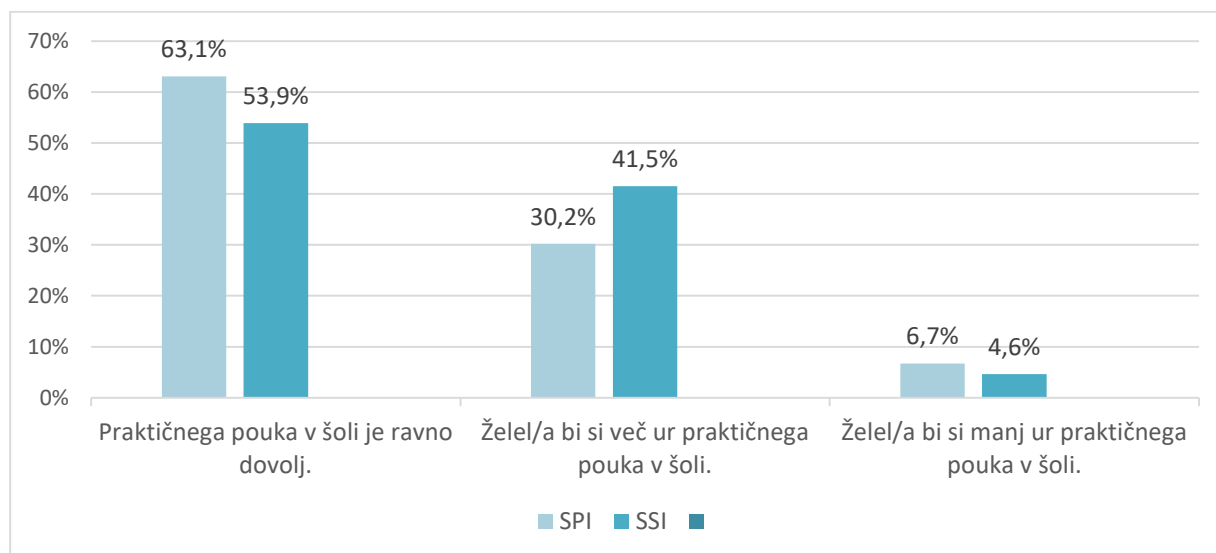
V nadaljevanju navajamo njihove vsebinske odgovore:

- *Delo na praksi ni primerno za moj program (dobesedno smo kmetje a obiskujemo naravovarstveni program.)*
- *Ker ni razlike med praktičnim in teoretičnim poukom. Edina razlika je, da smo med praktičnim poukom v uniformah.*
- *Ker polovico ur nimamo nič za delat.*
- *Ker se ne naučimo nič.*
- *Ker smo se učili le teorijo. Npr. previjanja sem se naučila v vrtcu, ne v šoli.*
- *Menim da imamo preveč časa in večina ur samo posedamo.*
- *Ni realnega dela. Učitelji zahtevajo stvari ki jih še sami ne bi zmogli.*
- *Praktičen pouk bi moral biti bolj razdeljen čez cel teden, saj imamo npr. v petek cel dan samo praktičen pouk, nekatere dneve pa nič.*
- *Raje bi prakso v podjetju, kjer se srečuješ z življenjskimi nalogami in težavami.*
- *V večini ni bilo koristno, lahko bi imeli npr. več računovodstva in podobno, ne pa učnega podjetja, katerega smo imeli zelo veliko ur.*

2.4.8 Ustreznost števila ur praktičnega pouka v šoli – primerjava med dijaki SPI in dijaki SSI

Primerjava med dijaki SPI in dijaki SSI pokaže statistično pomembne razlike ($p < 0,001$; diagram 11), in sicer bi si dijaki programov SSI v večjem deležu želeli več ur praktičnega pouka v šoli, takšnih dijakov je dobrih 41 %, med dijaki poklicnih programov jih je le dobrih 30 %. Zato pa je več kot 63 % dijakov SPI mnenja, da je praktičnega pouka v šoli ravno dovolj, s tem se je strinjal nekoliko manjši delež dijakov SSI (slabih 54 %). Za dobri dve odstotni točki je v primerjavi z dijaki SSI višji delež dijakov SPI, ki bi si želeli manj ur praktičnega pouka v šoli.

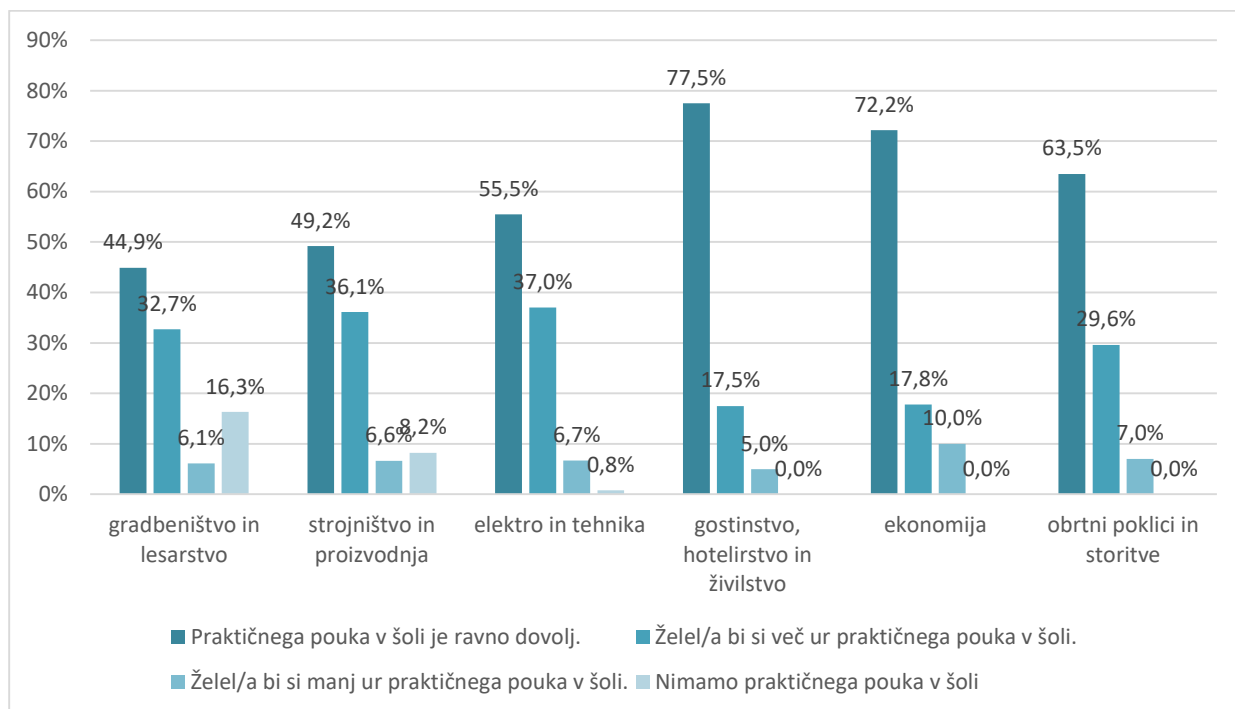
Diagram 11: Razlika med dijaki SPI in dijaki SSI – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

$$\chi^2 = 22,551 \text{ (g = 2; } p < 0,001)$$

Nadalje smo opravili še primerjavo med dijaki SPI različnih strokovnih področij glede njihovega mnenja o ustreznosti števila ur praktičnega pouka v šoli (diagram 12).

Diagram 12: Dijaki SPI – primerjava po strokovnih področjih – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

Glede tega, ali je **praktičnega pouka v šoli ravno dovolj**, najdemo med strokovnimi področji pri dijakih SPI nekaj razlik, in sicer so ta odgovor v največji meri izbrali dijaki SPI s področja gostinstva, hotelirstva in živilstva (77,5 %), sledijo dijaki s področja ekonomije (72 %). Da bi si želeli **več ur praktičnega pouka v šoli**, je navedlo 37 % dijakov SPI s področja elektro in tehnika in strojništvo in proizvodnja. Med dijaki SPI s področja gostinstva, hotelirstva in živilstva ter ekonomije je delež dijakov, ki bi si želeli več ur praktičnega pouka v šoli, najnižji (17 %–18 %). Desetina dijakov SPI s področja ekonomija si želi **manj ur praktičnega pouka v šoli**, deleži na ostalih področjih se gibljejo med 5 % in 7 %.

Tudi odgovore dijakov SSI glede njihovega mnenja o ustreznosti ur praktičnega pouka v šoli smo primerjali glede na strokovna področja (diagram 13).

Diagram 13: Dijaki SSI – primerjava po strokovnih področjih – mnenje o številu ur praktičnega pouka v šoli

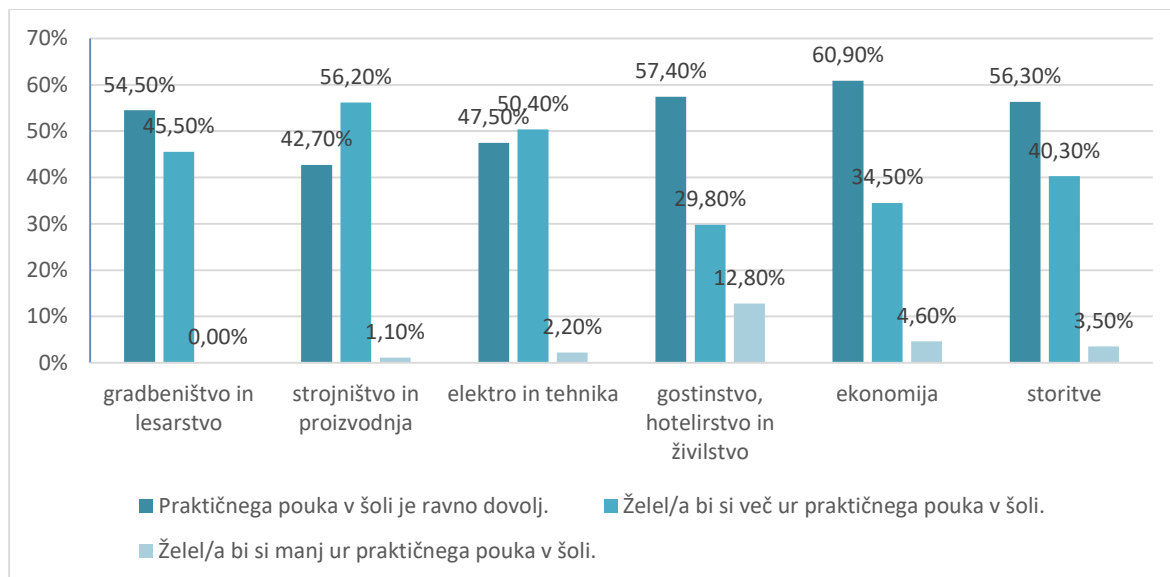

Diagram 13 kaže največja odstopanja med tem, ali je število ur praktičnega pouka v šoli ravno pravšnje, ali pa bi si jih dijaki želeli več, na **področjih ekonomije in gostinstva, hotelirstva in živilstva**. Največji delež dijakov SSI s področja ekonomije pravi, da je število ur praktičnega pouka v šoli ravno pravšnje (61 %), obenem pa jih tudi manjši delež (34,5 %) izbira odgovor, da bi si takšnega pouka želeli več. Podobno je na področju gostinstva, hotelirstva in živilstva, kjer 57 % dijakov pravi, da je število ur praktičnega pouka v šoli ravno pravšnje, 30 % dijakov, da bi si ga želeli več. Je pa med dijaki SSI s tega področja največji delež takšnih, ki bi si želeli manj praktičnega pouka v šoli (13 %).

Več kot polovica dijakov SSI s področja **strojništva in proizvodnje ter elektra in tehnike** pa bi si želelo več ur praktičnega pouka v šoli, podobno, kot so odgovarjali na vprašanje o urah PUD.

2.5 Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti

Kaj nameravajo po zaključku izobraževanja, je bilo naslednje vprašanje, ki smo ga postavili dijakom.

2.5.1 Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – dijaki SPI

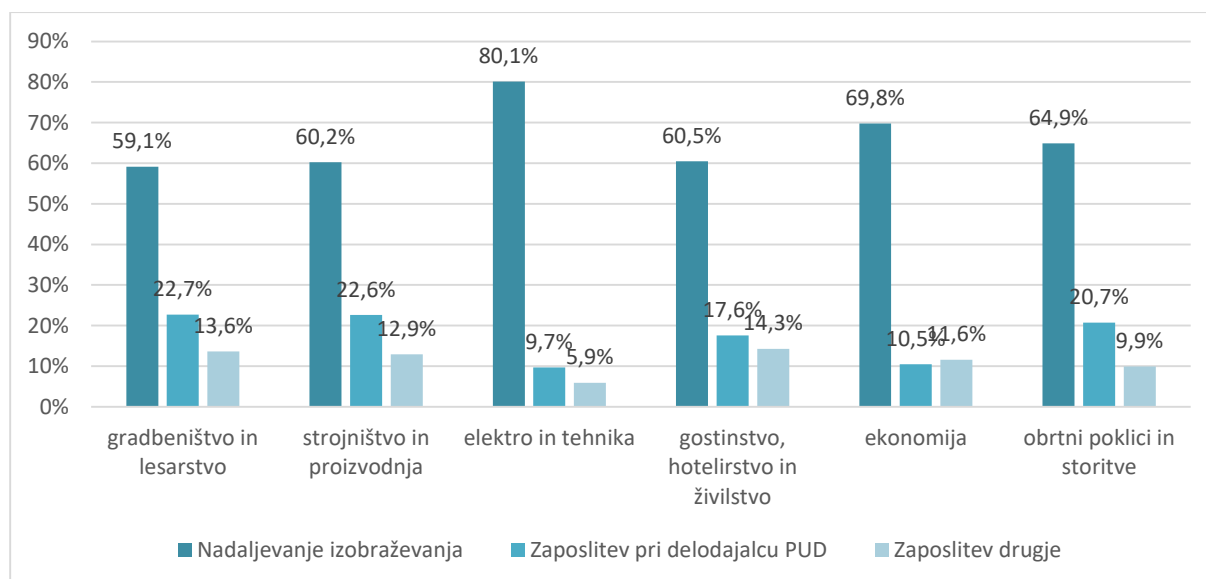
Kot je razvidno iz razpredelnice 28, večina dijakov SPI (463 oz. skoraj 70 %) namerava nadaljevati izobraževanje. Na zaposlitev pri delodajalcu, kjer so opravljali PUD, računa 103 oz. dobrih 15 % dijakov, 67 ali desetina dijakov pa bo iskala zaposlitev pri drugem delodajalcu.

Pod drugo so dijaki (36 ali 5,4 %) napisali, da bodisi še ne vedo, kaj bodo počeli po zaključku izobraževanja, bodisi se bodo zaposlili izven stroke (npr. v vojski) ali pa začeli poklicno pot kot samostojni podjetniki oz. se zaposlili tam, kjer jih bodo sprejeli.

Razpredelnica 28: Dijaki SPI – načrti po zaključku izobraževanja

Kaj nameravate po zaključku izobraževanja?	f	f%
Nadaljeval/a bom z izobraževanjem.	463	69,2
Zaposlil/a se bom pri delodajalcu, kjer sem bil/a na PUD.	103	15,4
Zaposlil/a se bom pri drugem delodajalcu, ne tistem, kjer sem bil/a na PUD	67	10,0
Drugo	36	5,4
Skupaj	669	100,0

Diagram 14: Dijaki SPI – načrti po zaključku izobraževanja glede na strokovno področje

Zanimale so nas tudi primerjave med dijaki SPI po strokovnih področjih glede njihovih načrtov po zaključku izobraževanja. Diagram 14 kaže, da bodo dijaki SPI s **področja elektra in tehnike v najvišjem deležu nadaljnje izobraževali (80 %)**, **najnižji je delež takšnih je na področju gradbeništva in lesarstva (59 %)**. Dijaki s tega področja se bodo tudi v visokem deležu (23 %) zaposlovali pri delodajalcu, kjer so opravljali PUD, podobno kot dijaki s področja strojništva in proizvodnje (23 %). Da

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD bodo iskali zaposlitev pri drugem delodajalcu in ne tam, kjer so opravljali PUD, navaja 14 % dijakov SPI s področja gostinstva, hotelirstva in živilstva, deleži ostalih v tej skupini so nižji.

2.5.2 Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – vajenci

Glede načrtov po zaključku šolanja so vajenci odgovorili takole (razpredelnica 29): več kot polovica (36 ali dobrih 55 %) jih namerava nadaljevati z izobraževanjem, skoraj četrtina ali 16 se jih bo zaposlilo pri delodajalcu, kjer so opravljali vajeništvo. Slabih 14 % jih bo iskalo delo pri drugem delodajalcu. Pod 'drugo' vajenci niso navedli konkretnih odgovorov.

Razpredelnica 29: Vajenci – načrti po zaključku izobraževanja

Kaj nameravate po zaključku izobraževanja?	f	f%
Nadaljeval/a bom z izobraževanjem.	36	55,4
Zaposlil/a se bom pri delodajalcu, kjer sem opravljal/a vajeništvo.	16	24,6
Zaposlil/a se bom pri drugem delodajalcu, ne tistem, kjer sem opravljal/a vajeništvo.	9	13,8
Drugo.	4	6,2
Skupaj	65	100,0

2.5.3 Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – dijaki SSI

Med dijaki SSI (razpredelnica 30) je delež tistih, ki nameravajo nadaljevati z izobraževanjem, visok, saj kar 818 oz. 87 % dijakov SSI svojo nadaljnjo pot najverjetneje vidi v vpisu na terciarno izobraževanje. Le manjši delež se jih namerava zaposliti (skupaj 92 ali slabih 10 %). Pri odgovoru 'drugo' (30 ali 3,2 %) so navajali, da bodo bodisi zamenjali stroko ali študirali, eden je navedel maturitetni tečaj, nekateri pa še ne vedo, kaj bodo počeli.

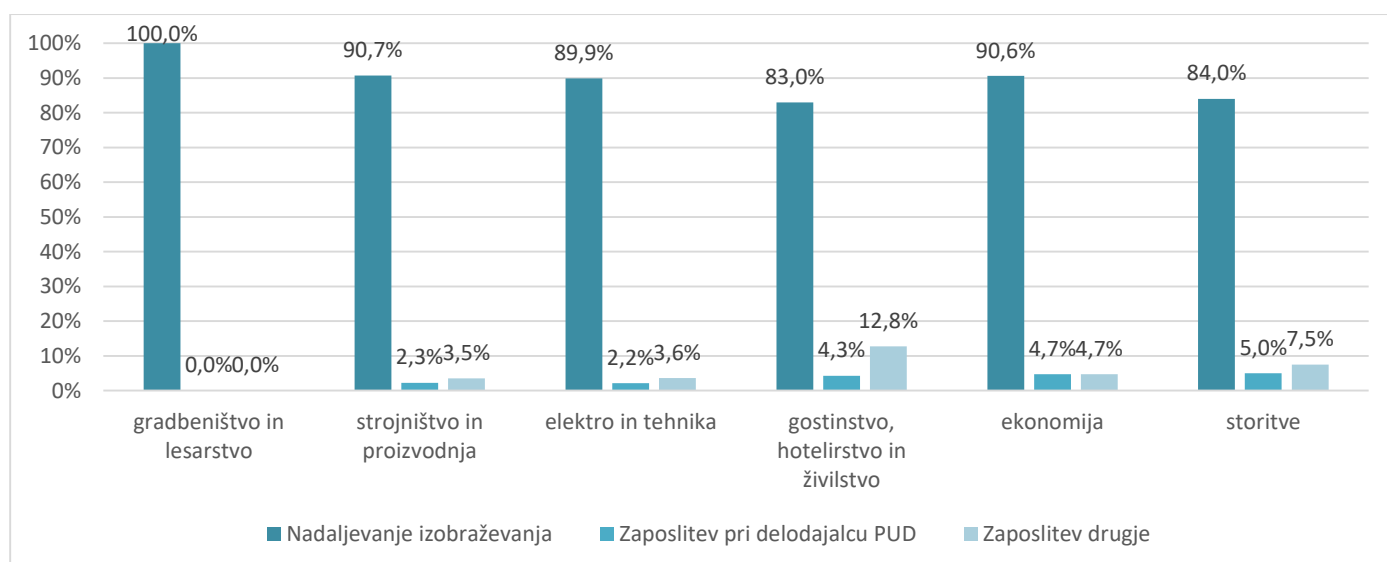
Razpredelnica 30: Dijaki SSI - načrti po zaključku izobraževanja

Kaj nameravate po zaključku izobraževanja	f	f%
Nadaljeval/a bom z izobraževanjem.	818	87,0
Zaposlil/a se bom pri delodajalcu, kjer sem bil/a na PUD.	35	3,7
Zaposlil/a se bom pri drugem delodajalcu, ne tistem, kjer sem bil/a	57	6,1

na PUD		
Drugo	30	3,2
Skupaj	940	100,0

Diagram 15 kaže minimalne razlike med dijaki SSI različnih strokovnih področij. Kot smo ugotavljali že zgoraj (razpredelnica 30), se jih večina namerava nadaljnje izobraževati, med dijaki SSI s področja **gradbeništva in lesarstva so takšni vsi**. Najnižji je delež dijakov z načrti za nadaljnje izobraževanje na področju **gostinstva, hotelirstva in živilstva** (83 %), med temi dijaki se jih tudi največji delež namerava zaposliti pri delodajalcu, pri katerem niso opravljali PUD (13 %).

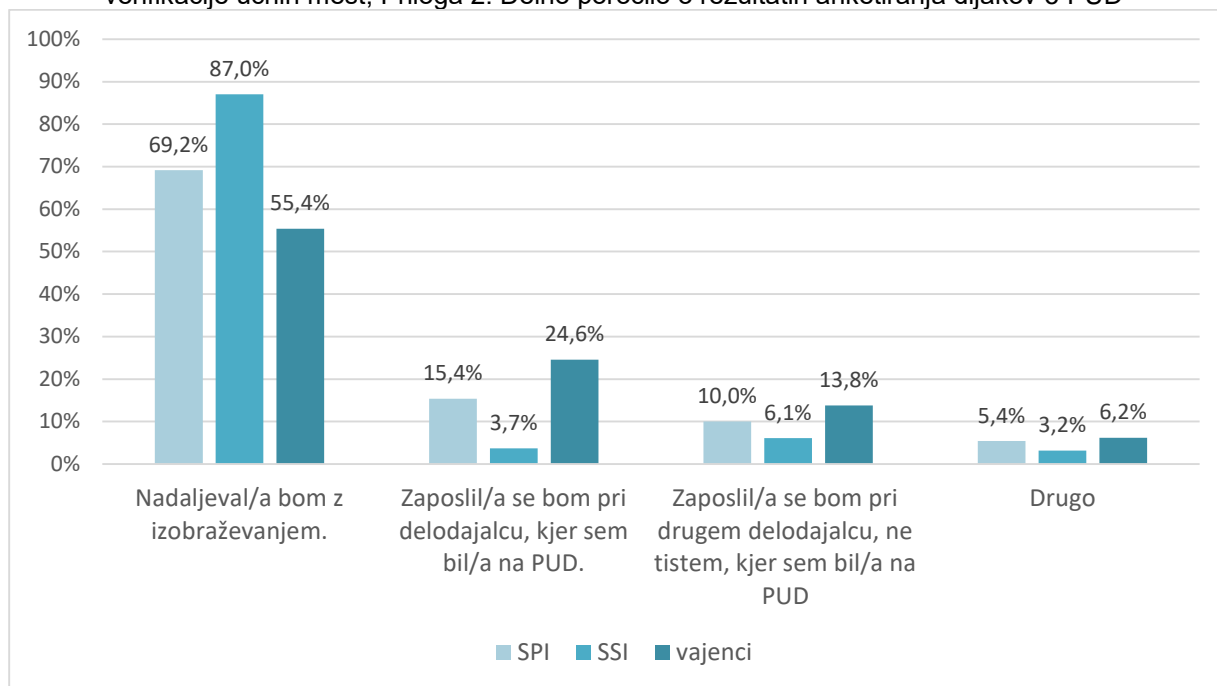
Diagram 15: Dijaki SSI - načrti po zaključku izobraževanja glede na strokovna področja

2.5.4 Nadaljevanje izobraževalne ali poklicne poti – razlike med dijaki SPI, vajenci in dijaki SSI

Diagram 16 predstavlja razlike med vsemi tremi skupinami dijakov. Pokaže se, da dijaki SSI v precej višjem deležu (87 %) želijo nadaljevati izobraževanje kot dijaki SPI (slabih 70 %) ali vajenci (55 %). Se bodo pa vajenci v višjem deležu kot ostali dve skupini zaposlovali pri delodajalcu, kjer so izvajali PUD (skoraj četrtina), teh je med dijaki SPI za slabih 10 odstotnih točk manj, najmanjši pa je delež dijakov SSI, ki se nameravajo zaposliti tam, kjer so opravljali PUD.

Diagram 16: Razlika med dijaki SPI, dijaki SSI in vajenci glede načrtov po zaključku izobraževanja

2.6 Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje

Zanimalo nas je tudi, ali so dijaki zadovoljni z izbiro programa, zato smo jim zastavili vprašanje, kako bi se odločili, če bi se ponovno vpisovali v prvi letnik.

2.6.1 Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – dijaki SPI

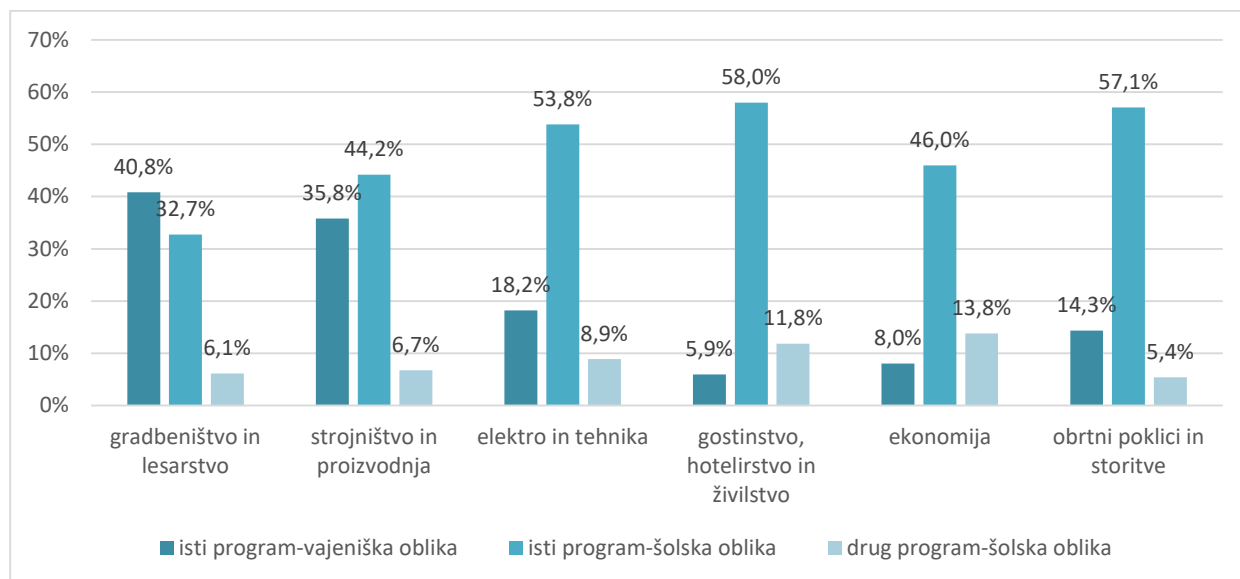
370 ali 55,6 % dijakov SPI, ki so vpisani v šolsko obliko, **bi se ob ponovni izbiri zopet odločilo za isti izobraževalni program in šolsko obliko izobraževanja**. 91 ali 13,7 % bi se jih odločilo za isti izobraževalni program v vajeniški oblik izobraževanja. Skoraj desetina (64) bi jih izbrala drug izobraževalni program, šolsko obliko. 110 ali 16,6 % dijakov bi izbralo katerega od programov SSI (na enakem ali drugem strokovnem področju).

Če bi se ponovno vpisovali v 1. letnik, bi se vpisali:	f	f%
v isti izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja	91	13,7
v isti izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja	370	55,6
v drug izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja	11	1,7
v drug izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja	64	9,6
v izobraževalni program SSI na enakem strokovnem področju kot sedaj	61	9,2
v izobraževalni program SSI na drugem strokovnem področju kot sedaj	49	7,4
Drugo	20	3,0
Skupaj	666	100,0

Tiste, ko so izbrali odgovor, da bi se odločili za drug izobraževalni program, smo vprašali po razlogih. Večina je odgovorila, da so ugotovili, da jih poklic, za katerega so se odločili, v resnici ne zanima in da ne bodo pridobili toliko praktičnega znanja, kot so mislila, da bodo.

Pogledali smo še primerjave med strokovnimi področji, v diagram 17 smo za prikaz vključili le odgovore, ki so najbolj izstopali:

Diagram 17: Dijaki SPI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik po področjih

Podatki v diagramu 17 kažejo, da **bi si menjave izobraževalnega programa najbolj želeli dijaki SPI s področja gradbeništva in lesarstva** (le slaba tretjina bi jih ostala v istem programu v šolski obliki). **41 % dijakov bi ob ponovnem vpisu namesto šolske izbrali vajeniško obliko programa.** Podobno je pri dijakih SPI s področja **strojništva in proizvodnje**, kjer bi jih 44 % sicer ostalo v sedanjem izbranem programu, **36 % pa bi se odločilo za vajeniško obliko.** Dijaki SPI s področij

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD gostinstva, hotelirstva in živilstva, obrtnih poklicev in storitev, elektra in tehnike, pa tudi ekonomije, bi v najvišjih deležih izbrali enako.

2.6.2 Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – vajenci

Tudi vajencem smo zastavili vprašanje, kaj bi izbrali, če bi se ponovno vpisovali v 1. letnik. Večina izmed 65 vajencev (46 oz. 70,8 %) bi izbrala isti program in vajeniško obliko. 5 oz. 7,7 % bi jih izbralo isti program, vendar šolsko obliko, 6 ali 9,3 % bi se jih vpisalo v katerega od SSI programov, trije bi izbrali drug program SPI (en vajeniško obliko, dva pa šolsko) (razpredelnica 32).

Razpredelnica 32: Vajenci o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik

Če bi se ponovno vpisovali v 1.letnik, bi se vpisali:	f	f%
v isti izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja	46	70,8
v isti izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja	5	7,7
v drug izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja	1	1,5
v drug izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja	2	3,1
v izobraževalni program SSI na enakem strokovnem področju kot sedaj	4	6,2
v izobraževalni program SSI na drugem strokovnem področju kot sedaj	2	3,1
Drugo	5	7,7
Skupaj	65	100,0

Tiste, **ki ne bi izbrali istega programa v vajeniški obliki** (takih je bilo 19), smo povprašali po **razlogih** (razpredelnica 33). Najpogosteje sta bila izbrana odgovora 'delo v tej stroki mi ne ustreza' in pričakoval sem, da se bom v podjetju več naučil', trije vajenci so pričakovali boljše plačilo.

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD
Razpredelnica 33: Razlogi, zakaj vajenci ne bi ponovno izbrali vajeniške oblike

Zakaj ne bi ponovno izbrali vajeniške oblike?	f
Vajeniška oblika izobraževanja mi ne ustreza.	2
Delo v tej stroki mi ne ustreza.	4
Delo v tem podjetju mi ne ustreza.	2
Pričakoval/a sem boljše odnose v podjetju.	2
Pričakoval/a sem več podpore mentorja.	2
Pričakoval/a sem boljše plačilo.	3
Pričakoval/a sem, da se bom v podjetju več naučil.	4
Pričakoval/a sem več podpore šole pri dogovarjanju, kaj se moram pri delodajalcu naučiti.	1

2.6.3 Ustreznost odločitve za poklicno ali strokovno izobraževanje – dijaki SSI

Enako vprašanje, kaj bi izbrali, če bi se ponovno vpisovali v 1. letnik, smo postavili tudi dijakom SSI. V razpredelnici 34 predstavljamo njihove odgovore. Večina dijakov (618 ali 66 %) bi izbrala isti program, petina (192 ali 20,5 %) bi program zamenjala za drug program SSI. Manjšina dijakov bi se odločila za katerega od programov SSI, slabih 8 % oz. 74 dijakov bi jih raje izbralo gimnazijo.

Razpredelnica 34: Dijaki SSI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik

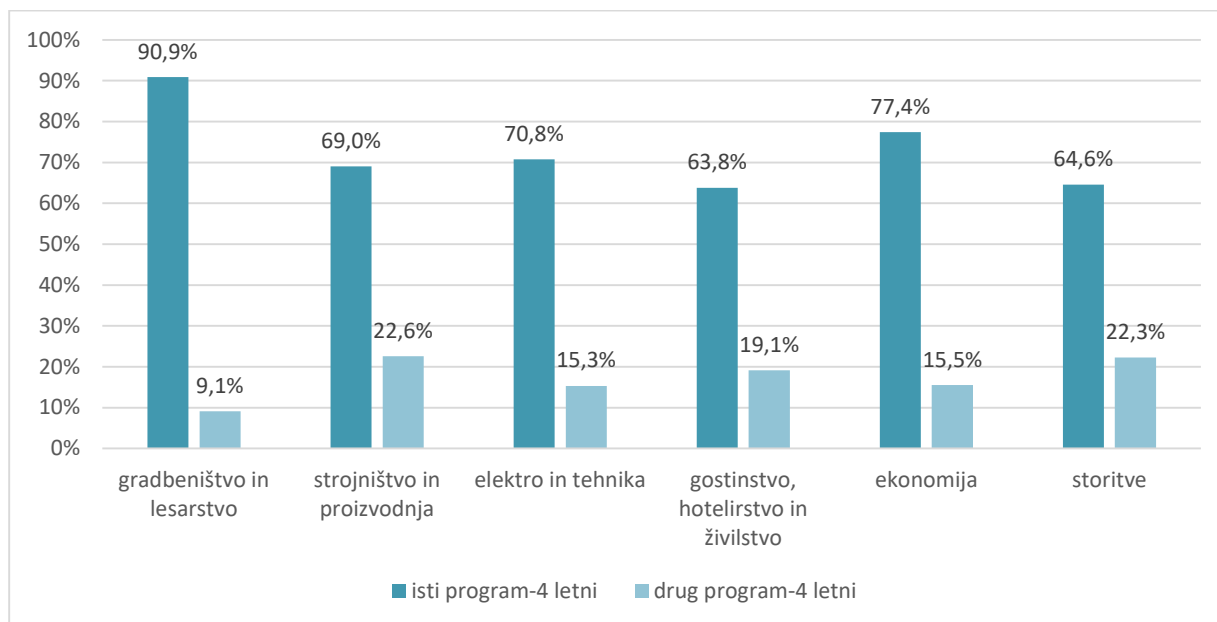
Če bi se ponovno vpisovali v prvi letnik, bi se vpisali:	f	f%
v isti izobraževalni program SSI	618	66,0
v drug izobraževalni program SSI	192	20,5
v izobraževalni program SPI (šolska oblika) na enakem strokovnem področju	14	1,5
v izobraževalni program SPI (vajeniška oblika) na enakem strokovnem področju	4	,4
v izobraževalni program SPI (šolska oblika) na drugem strokovnem področju	11	1,2
v izobraževalni program SPI (vajeniška oblika) na drugem strokovnem področju	4	,4
v gimnazijo	74	7,9
Drugo, kaj:	19	2,0
Skupaj	936	100,0

Tudi dijake SSI smo vprašali, zakaj bi izbrali drugače, kot so. Večina njihovih odgovorov je bila, da se v stroki, ki so jo izbrali, ne najdejo, da jih ne zanima in bi raje poklicno počeli kaj drugega. Nekaj odgovorov je bilo vezanih na težavnost programa, nekaj pa jih je izpostavilo, da se kljub petemu predmetu na maturi ne bodo mogli vpisati

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD na želeni študij.

Tudi pri dijakih SSI smo pogledali razlike med strokovnimi področji, v diagramu 18 prikazujemo najbolj izstopajoče statistično pomembne razlike.

Diagram 18: Dijaki SSI o izbiri programa ob ponovnem vpisu v 1. letnik po področjih

V diagramu 18 prikazujemo odgovore dijakov SSI po strokovnih področjih, in sicer za dva odgovora: izbral bi isti program SSI in izbral bi drug program SSI. **Najbolj so s svojo izbiro zadovoljni dijaki SSI s področja gradbeništva in lesarstva**, saj jih je 91 % izbralo odgovor, da bi se vpisali v isti program, le 9 % bi zamenjalo. Med dijaki s področja ekonomije je delež takšnih, ki potrjujejo svojo izbiro 77 %, na ostalih področjih so deleži nižji, **najnižji delež je na področju storitev (65 %)**, bi pa dijaki s področja ekonomije v najvišjem deležu med vsemi strokovnimi področji ob ponovni možnosti izbire raje izbrali gimnazijo (9 %).

2.7 Dobre in slabe izkušnje dijakov s PUD

Na koncu smo dijakom postavili še dve odprti vprašanji, in sicer, kaj jim je bilo na PUD najbolj všeč in kaj jih je na PUD najbolj motilo.

2.7.1 Kaj je bilo dijakom (vključno z vajenci) SPI na PUD všeč

Na podlagi odgovorov dijakov SPI o tem, kaj jim je bilo na praktičnem usposabljanju z delom (PUD) najbolj všeč, je razvidno (razpredelnica 35), da največ pomena pripisujejo samemu delu. Pogosto so izpostavili, da jim je bilo **delo zanimivo, dinamično** in da so se ob njem **počutili koristne**.

Poleg samega dela, dijaki zelo cenijo **odnose z ljudmi v podjetju**. Dobro vzdušje, prijazni sodelavci in podpora mentorjev so se večkrat pojavili kot ključni dejavniki pozitivne izkušnje. Kadar so dijaki dobili občutek, da jim sodelavci zaupajo in jih spodbujajo, so se bolj vključili v delovni proces, pokazali več samostojnosti in prevzemali odgovornost.

Za dijake je PUD tudi pomembna **priložnost za pridobivanje novih znanj** in utrjevanje tistega, kar so se že naučili v šoli. Poudarjajo, da se največ naučijo, ko lahko teorijo uporabijo v praksi. Posebej pozitivno so ocenili, kadar so se srečali z različnimi delovnimi nalogami, spoznali nove procese ali orodja, ali pa se preizkusili v nalogah, povezanih s poklicno identiteto.

Nekateri dijaki so izpostavili tudi čisto **praktične vidike**, kot so bližina delovnega mesta, dobra malica ali celo preprosto dejstvo, da v času PUD ni bilo šolskega pouka. V redkejših primerih so kot pozitivno izkušnjo omenili prejem plačila.

Skupna nit v odgovorih dijakov je, da prakso doživljajo kot pozitiven del izobraževanja, kjer se lahko učijo na resničen, uporaben in motivirajoč način. PUD jim daje občutek pomembnosti, vključenosti in omogoča razvoj veščin, ki jih po njihovem mnenju šolski pouk pogosto ne doseže v enaki meri.

Kategorija	Primeri odgovorov
Všeč mi je bilo delo samo	»Bilo je zabavno, delo je bilo vsak dan drugačno, v delu sem užival, več sem se naučil na 7 mesecih PUDa kot v vseh letih šole« »Da sem delala v frizerski stroki vsak dan. Pri tem sem uživala.« »Pri delu sem uživala.«
Nove izkušnje in znanja	»Na PUD-u mi je bilo najbolj všeč, ker sem dobila priložnost, da teorijo povežem s prakso. Velikokrat se v šoli učimo veliko stvari, pa si težko predstavljamo, kako to dejansko izgleda v resničnem svetu. PUD mi je omogočil, da sem videla, kako se stvari resnično delajo, in da sem se naučila reševati probleme, ki jih v učbenikih ni..« »Da dobimo izkušnje« »Naučil sem se nova delovna znanja«
Dobri odnosi z mentorjem in sodelavci / sproščeno okolje	»Sodelavci iz moje skupine so bili najbolj prijazni od vseh in so se trudili da me naučijo čim več stvari in so pri tem bili uspešni.« »Mentor, dal mi je veliko več znanja in ugotovila sem da nas v šoli ne naučijo nič kar nam bo realno potrebovalo v tem poklicu (oz. zelo malo).« »Možnost dela s strankami, spoznanje teh, poglobljen odnos z mentorico s katero sva postali zelo dobri prijateljici.«
Zaupanje in samostojnost	»Lahko samostojno delaš, pridobivaš nova znanja in izkušnje.« »Veliko novega pridobljenega znanja in samostojno delo.« »Zaupanje v samostojnem delu brez nadzora.«
Plačilo za opravljeno delo	»Da sem bil plačan za to delo.« »Najbolj mi je všeč ko sem plačana.«

2.7.2 Kaj je bilo dijakom SSI na PUD všeč

Na podlagi odgovorov dijakov SSI o pozitivnih vidikih praktičnega usposabljanja z delom (PUD) se izpostavijo podobna ključna področja (razpredelnica 36), ki pomembno vplivajo na njihovo zadovoljstvo in izkušnjo kot pri dijakih SPI in vajencih.

Dijaki kot najbolj pozitivno pogosto omenjajo samo naravo dela – cenijo, da je bilo **delo raznoliko, konkretno in povezano z realnim delovnim okoljem**. Nekateri poudarjajo, da je delo na PUD »izgledalo kot pravo delo«, kar kaže na pomen avtentičnih izkušenj za njihov profesionalni razvoj.

Velik poudarek je tudi na pomenu učenja skozi delo. Dijaki so veseli, da so lahko pridobili **nova praktična znanja in izkušnje**, ki jih po njihovem mnenju v šolskem okolju ni mogoče v celoti usvojiti. Praksa jim daje možnost usvajanje novega in

utrjevanje pridobljene znanja in učenja odgovornosti.

Zelo pomembni so tudi medosebni odnosi, zlasti z mentorji in sodelavci. **Pozitiven odnos z mentorjem in prijazno delovno okolje** bistveno prispevata k boljši izkušnji, občutku varnosti in vključevanju v delovni proces. Dijaki so hvaležni, kadar jih sodelavci sprejmejo, jim pomagajo ali jim zaupajo samostojno opravljanje nalog.

Poleg tega dijaki izpostavljajo še **samostojnost** kot pozitiven dejavnik. Všeč jim je, kadar imajo možnost samostojno opravljati delo, brez nenehnega nadzora, kar jim omogoča osebno rast in razvoj samozavesti. Nekateri odgovori poudarjajo tudi **stik s strankami**, kar jim omogoča, da preverijo svojo poklicno usmerjenost in se odločajo o nadaljnji poti.

Skupna ugotovitev je, da dijaki PUD doživljajo kot zelo pomembno komponento izobraževanja, ki jim ponuja več kot le znanje – omogoča jim osebni stik s poklicem, razvijanje delovnih navad, odgovornosti ter priložnost za ustvarjanje pozitivnih odnosov v delovnem okolju.

Razpredelnica 36: Dijaki SSI – kaj ti je bilo na PUD najbolj všeč

Kategorija	Primeri odgovorov
Dobri odnosi s sodelavci / mentorjem	»Mentor je bil zelo prijazen in me je veliko stvari naučil« »Mentorji so super, z njimi lahko sodeluješ ti pomaga brez težav.« »Odnos med sodelavci, da so bili vsi prijazni do mene.«
Pridobivanje znanja in veščin	»Da sem lahko videl industrijo oziroma podjetje tudi iz drugačne plati, ne samo kako izgleda v šoli. Naučil se novih veščin, ki mi bodo zelo prav prišle v življenju.« »Da so bili odprti za vsa vprašanja ki jih imam in se potrudili da se naučim čim več in svoje znanje še dodatno utrdim.« »Naučil sem se nova delovna znanja.«
Samostojnost in odgovornost	»Ko sem izvajala samostojno postopke, ki sem se jih takrat že zelo dobro naučila, da sem jih lahko izvajala samostojno oz. brez nadzora in seveda brez napak.« »Mentorica se mi je vedno posvetila, mi razložila in pomagala, istočasno pa mi je dovolj zaupala, da sem lahko delala samostojno.« »Da sem lahko delal samostojno in bil plačan.« »možnost da se naučiš odgovornosti.«
Splošno zadovoljstvo z izkušnjo	»Bila sem v vrtcu, kjer je vedno fajn.« »Pri delu sem uživala.« »Večina sodelavcev me je lepo sprejela.«
Izkušnje z delom s strankami	»Da so sodelavci in stranke zelo prijazne.«

	»Delo in komunikacija, lahko sem delala sproščeno.«
	»Prijazne, klepetave stranke.«
Plačilo za opravljeno delo	»Pošteno plačilo, dobri odnosi s sodelavci.«
	»Pridobljeno znanje, plačano delo.«
Povezava s teorijo / uporabnost znanja	»Najbolj všeč mi je bilo, ko sem lahko uporabil znanje iz šole v praksi.«

2.7.3 Kaj je dijake SPI na PUD najbolj motilo

Dijaki SPI so v svojih odgovorih izpostavili več vidikov, ki so jih na PUD motili. Večinoma sicer **niso imeli posebnih pripomb**. Tisti, ki so izrazili nezadovoljstvo, so najpogosteje izpostavili **nezadovoljstvo z vsebino dela** – bodisi zaradi dolgočasnih nalog, premalo aktivnosti ali tega, da so morali opravljati delo, ki jim ni bilo zanimivo. Pogoste so bile tudi pritožbe nad prevelikimi pričakovanji nadrejenih in pritiskom, ki ga niso doživljali kot primerne glede na svojo vlogo dijaka.

Pri nekaterih izstopa **kritika slabih odnosov z mentorji** ali sodelavci (čeprav je večina pri vprašanju, kaj jim je bilo všeč na PUD, odgovorila, da so bili z mentorjem, sodelavci in odnosi zelo zadovoljni), kjer dijaki omenjajo nespoštovanje, nezainteresiranost ali celo ignoranco. Nekateri so poročali o občutku izkoriščanja, saj so opravljali delo brez plačila in brez jasnega učnega cilja. Pomembna težava so tudi **dolgi delovniki in fizično zahtevna dela**, ki so bila za nekatere prenaporna.

Poleg tega so dijaki pogosto izražali **nezadovoljstvo zaradi pisanja dnevnikov PUD**. Ti se jim zdijo predolgi, obsežni in administrativno obremenjujoči. Opažajo, da je pozornost učiteljev večkrat usmerjena v formalno oddajo poročila kot v resnično zanimanje za njihovo izkušnjo na praksi. Kategorije s primeri odgovorov predstavljamo v razpredelnici 37.

Kategorija	Primeri odgovorov
Brez pripomb / Vse je bilo v redu	<p>»Nič saj sem bila zadovoljna z vsem tako z delavci, kot z uporabniki in delo mi je bilo všeč.«</p> <p>»Nič me ne moti. Vse pride prav in je koristno za življenje. In delo in ljudje.«</p> <p>»Ni me nič motilo saj sem užival v delu na praksi ter trdo delal da sem pridobil čim več znanja za naprej.«</p>
Nezadovoljstvo z delom in zahtevami nadrejenim	<p>»Da sem moral delati brez smisla.«</p> <p>»Vse dneve sem bil na istem mestu, brez raznolikosti.«</p> <p>»Šefi zahtevajo preveč in niso razumevajoči.«</p> <p>»Delal sem kot pravi delavec, brez upoštevanja, da sem dijak.«</p> <p>»Niso me nič vprašali, samo ukazovali.«</p>
Obveznost pisanja dnevnika	<p>»Pisanje dnevnika mi je vzelo več časa kot praksa.«</p> <p>»Dnevnik ima preveč strani.«</p> <p>»Učitelje bolj zanima, če je oddan, kot kaj smo delali.«</p>
Neplačan PUD	<p>»Da ni plačano na uro, ampak je samo nagrada.«</p> <p>»Odnos strank do dijakov, nekatera podjetja ne dalo plačil oz nagrad za pud kar je mogoče za pol leta prakse / dela slabo, saj kljub pridobivanju znanja in vestnemu delu delaš pol leta zastonj.«</p> <p>»Veliko dela, naporno delo, mala plača.«</p>
Slab odnos s sodelavci in mentorjem	<p>»Mentor mi ni nič pokazal.«</p> <p>»Odnos sodelavcev je bil hladen in nespoštljiv.«</p> <p>»Počutil sem se kot vsiljivec.«</p>
PUD je prenaporen / izkoriščanje dijakov	<p>»Samo delo, nič razlage.«</p> <p>»Opravljal sem vse naloge, kot da sem zaposlen – brez plačila.«</p> <p>»Delal sem, kar drugi niso hoteli.«</p> <p>»Delal sem 8 ur na dan brez počitka.«</p> <p>»Stoje sem delal cel dan, vsak dan.«</p> <p>»Delo je bilo fizično zelo naporno.«</p>

2.7.4 Kaj je vajece na PUD najbolj motilo

Med vajenci je bilo 47 podanih odgovorov na vprašanje, kaj jih je na PUD najbolj motilo. 18 jih je navedlo, da jih **ni motilo nič**, 4 so napisali, da jih motijo **dnevniki**, trije, da jih moti **zgodnje vstajanje**, še nadaljnji trije so se pritožili nad **odnosom strank**. Nekaterih odgovorov ne moremo razporediti, ker so presplošni ali nerazumljivi (npr.

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD šlifanje). Nekaj odgovorov navajamo v celoti:

- *Nisem pridobil možnosti delati na vseh obdelovalnih strojih.*
- *Odnos profesorja (letos smo imeli zaključni izpit, in je poleg obrtne zbornice prišel se profesor, ki ni v poklicu karoserista in ni vedel kaj točno mora gledati.*
- *Šef preveč pričakuje, da znam isto kot on.*
- *Šola je prekratka da bi v tem času toliko naredil. Za zaključni izdelek bi bilo potrebno najprej v šoli narediti dokumentacijo z ustreznim profesorjem, ki zna z računalniki in nato narediti izdelek na PUD.*

2.7.5 Kaj je dijake SSI na PUD najbolj motilo

Tudi dijaki SSI (razpredelnica 38) večinoma niso imeli pripomb glede PUD in so napisali, da je bilo vse v redu in jih ni motilo nič in da je **trajanje PUD prekratko**.

Pri tistih, ki so podali bolj kritične odgovore, je mogoče izluščiti več ključnih tem, ki kažejo na pomanjkljivosti v izvedbi ali organizaciji PUD.

Najpogosteje so dijaki izrazili **nezadovoljstvo z neustrezno vsebino dela**. Poročajo, da so opravljali ponavljajoče, enolične in pogosto nepovezane naloge, ki niso bile povezane z njihovo izobraževalno smerjo. Nekateri so večino časa pomivali posodo ali opravljali naloge, ki jih doživljajo kot nesmiselne in nepedagoške.

Pomembno je tudi nezadovoljstvo zaradi **slabe podpore mentorja** ali sodelavcev. Dijaki so se včasih počutili prezrte, nepodprte ali celo nezaželeni. Omenjajo ignoranco, neskrbnost in pomanjkanje komunikacije. Nekateri so poročali tudi o prestrogih mentorjih pričakovanjih, ki niso bila prilagojena njihovi vlogi dijaka.

Velik delež nezadovoljstva se nanaša na **pisanje dnevnikov**, seminarskih nalog in drugo dokumentacijo, ki jo doživljajo kot obremenjujočo in neustrezno. Po njihovem mnenju se preveč poudarka daje na administrativno poročanje, namesto da bi se šola bolj zanimala za njihovo dejansko izkušnjo na terenu.

Dijaki so izpostavili tudi pomanjkanje predhodnega znanja oziroma občutek, da **na PUD niso bili dovolj pripravljeni**. Pojavljale so se tudi težave z delovnim okoljem, kot so zgodnje ure, neustrezna orodja ali programska oprema, ki je niso znali uporabljati (npr. določene tehnologije ali sistemi, ki jih v šoli niso obravnavali).

Nekateri so poročali o **občutku izkoriščanja**, saj so opravljali delo brez nadzora, brez pravega učnega namena ali brez povratnih informacij. Nekateri so se

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD tudi počutili osamljene, saj niso imeli sogovornika, ki bi jih usmerjal ali jim nudil oporo.

Razpredelnica 38: Kaj je dijake SSI na PUD najbolj motilo

Kategorija	Primeri odgovorov
Brez pripomb / Vse je bilo v redu	<p>»Nič saj sem bila zadovoljna z vsem tako z delavci, kot z uporabniki in delo mi je bilo všeč.«</p> <p>»Nič me ne moti. Vse pride prav in je koristno za življenje. In delo in ljudje.«</p> <p>»Ni me nič motilo saj sem užival v delu na praksi ter trdno delal da sem pridobil čim več znanja za naprej.«</p>
Neustrezna vsebina dela	<p>»Da smo samo prali posodo.«</p> <p>»Delali smo eno in isto vsak dan.«</p> <p>»Delo ni imelo nobene povezave s tem, kar se učimo v šoli.«</p>
Obveznost pisanja dnevnika	<p>»Pisanje dnevnika še celo popoldne. Dnevnik je meni in drugim sošolkam v 4. letniku obsegal minimalno 70 strani.«</p> <p>»Da smo morali pisati dnevnik.«</p> <p>»Pisat poročilo, predolgo pa nezanimivo, povsem nepotrebno po mojem mnenju.«</p>
Premalo ur PUD / Prekratek PUD	<p>»Da je premalo PUD-a.«</p> <p>»Da ni dovolj ur.«</p> <p>»Ker ni dovolj časa trajal.«</p>
Preslabo predznanje za PUD	<p>»Premalo znanja na tej stroki.«</p> <p>»Nisem vedel, kako naj uporabljam programsko opremo.«</p> <p>»V šoli tega nismo obravnavali.«</p>
Slaba podpora mentorja	<p>»Da "mentorja" ni skoraj nič zanimalo kaj dejansko delam in kako, bolj samo to da sem na koncu nekaj naredil kar sem si sam zadal in mu to povedal na začetku.«</p> <p>»Da mentor ni bil nikoli zraven mene, včasih je tudi ni bilo, če sem jo hotela kaj vprašati. Sicer pa so me sodelavci naučili zelo veliko.«</p> <p>»Določenih mentorjev sploh ni bilo na oddelku nikoli, sestre pa si ne vzamejo čas za poučevanje dijakov so prepuščeni samo sebi ali študentom, ki so tam. Sestre pričakujejo, da dijaki delajo tako kot one.«</p>
PUD je izkoriščanje dijakov	<p>»Ne plačano delo, izkoriščanje mladoletnih.«</p> <p>»Nekatera podjetja izkoriščajo dijake samo za pomivanje posode.«</p> <p>»Da nisi tam da bi se nekaj naučil, vendar te začnejo izkoriščati, npr. Za pomivanje ko se njim očitno ne da.«</p>

2.7.6 Kaj bi želeli dijaki še sporočiti glede PUD

Zadnje vprašanje, ki smo ga zastavili dijakom, je bilo, **kaj bi še želeli sporočiti glede PUD**. Ponovno so poudarili to, kar so izpostavljali že v prejšnjih odgovorih:

- želijo si več ur PUD
- želijo si plačan PUD
- želijo si manj pisanja poročil in dnevnikov.

V nadaljevanju navajamo še nekaj obsežnejših kritičnih odgovorov, ki so izstopali:

- *Največja želja bi bila da bi izboljšali način, kako najti podjetje za PUD, ker verjamem, da bi veliko podjetij vzelo dijake. Ne pa to da mi piše podjetje, ki se sploh ne ukvarja z računalništvom pod tabelo računalnikar. Evidenca ur je tako brezkoristna stvar. Dajo nam točno število dni v katerem moramo opraviti določeno št. ur (kaj če delam v šoli PUD in so počitnice, čeprav bi moral delati, je šola zaprta), kaj naj napišem v evidenco ur? Seveda moram lagati v evidenci, kdo tega ni storil? Vsi moramo lagati v evidenci ur, ker seveda ni mogoče, da sem bil vsak dan pol leta prisoten, brez ene zamude in to da sem vsak dan imel strokovno delo. Ne morem opisati v kakšno zadrego je spravil PUD mene in moje starše in bivši vodja PUD-a, ki nas je dobesedno traumiral. Bojim se PUD-a v 4. letniku programa tehnik rač. ker bom že tretjič imel težave z iskanjem podjetja. Moj oče je gradbenik in mati čistilka, res nikakor mi ne moreta pomagati z iskanjem podjetja, v šoli pa poslušam, kako so starši našli otrokom podjetje. V tem letu nas je od 28 samo 4 našlo PUD popolnoma sami. PUDA NE PRIVOŠČIM NOBENEMU KI NE ŽELI TEGA. Pud bi lahko bil izbiren če najdeš podjetje lepo delaš če ne se pa učiš neko snov v šoli ki te bolj zanima.*
- *Poleg tega, da mi je manjkalo jasnih nalog in boljši mentor, se mi zdi, da je zelo pomembna boljša povezava med šolo in podjetjem. Včasih se mi je zdelo, da šola ni vedela dovolj, kaj počnemo, in tudi podjetju ni bilo vedno jasno, kaj se od nas pričakuje. Boljše sodelovanje bi izboljšalo PUD.*
- *PUD bi moral biti za zaključnim izpitom, ali pa bi bilo potrebno zamenjati letnike, da je v 2.letniku pol leta in potem v 3. letniku 2 meseca.*

3 Zaključek

V raziskavo smo zajeli 1848 dijakov, od tega 826 dijakov 3. letnikov SPI, kar zajema 22 % celotne populacije. Od 826 dijakov SPI je bilo 74 vajencev (kar predstavlja 45,7 % populacije vajencev). V raziskavi je sodelovalo 1022 dijakov 4. letnikov SSI, kar predstavlja 11,1 % populacije.

Pri iskanju **podjetja za PUD** dijakom v največji meri pomagajo starši. V največji meri pomagajo starši ali sorodniki vajencem (63 %), sledijo dijaki SPI (slabih 55 %) in dijaki SSI (46,7 %). Razlike med skupinami dijakov so statistično pomembne, iz podatkov pa ne moremo razbrati, katere vire uporabljajo starši in v kolikšni meri (npr. sezname s podjetji, ki jih imajo šole, sezname zbornic, Centralni učni register ...). Dijaki si pri iskanju podjetij za PUD pomagajo tudi z nasveti sošolcev, in s seznammi podjetij, ki jih imajo šole.

Več kot 90 % dijakov (96,4 % dijakov SPI, 91,7 % vajencev, 95,5 % dijakov SSI) meni, da **so na šoli pred odhodom na PUD dobili vse potrebne informacije**. Okoli 60 % dijakov (63,4 % dijakov SPI in 60,3 % dijakov SSI) je potrdilo, da **sta šola in podjetje pripravila načrt za PUD**. 33,1 % dijakov SPI in 28,7 % dijakov SSI ne ve, ali je takšen načrt nastal. Vajenci so še v nekoliko manjšem deležu (58,9 %) odgovorili, da **sta šola in podjetje pripravila načrt za izvajanje vajeništva (NIV)**. 31,5 % vajencev ne ve, ali je NIV nastal. Glede na to, da je priprava NIV zakonsko določena in je pogoj za sklenitev vajeniške učne pogodbe, lahko takšne rezultate razumemo tako, da vajenci (tudi preostali dijaki) niso vključeni v načrtovanje PUD in jim ga nihče ne predstavi in da tovrstni dokumenti vsaj za mlade nimajo uporabne funkcije.

Rezultati kažejo, da je **zadovoljstvo s PUD** med mladimi visoko. Več kot 80 % dijakov pravi, da jim je bil mentor (skoraj) vedno ali pogosto na voljo, ko so ga potrebovali, da je kazal zanimanje za njihovo delo da so si mentorji ali sodelavci vzeli dovolj časa za razlago delovnih postopkov, da so dijaki dobili povratno informacijo o njihovem delu. Več kot 60 % dijakov SPI in tudi vajencev meni, da je delež PUD v podjetju ravno pravi. 20,2 % dijakov SPI in 25,8 % vajencev bi si želelo še več PUD v podjetjih. Med dijaki SSI je slaba polovica takih, ki meni, da je številu ur PUD ravno pravi. 46,5 % dijakov bi si želelo več PUD. Dijaki so svoje zadovoljstvo s PUD opisali tudi v odprtih odgovorih. Izpostavili so pomen pridobivanja praktičnega znanja in veščin, pri čemer so posebej poudarili izkušnje samostojnega dela ter učenje

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD odgovornosti. Tisti, ki so opravljali PUD v storitvenih dejavnostih, so kot posebej pozitivno izpostavili delo s strankami. Poleg tega so poudarjali tudi uporabnost pridobljenega znanja, njegovo povezavo s teoretičnimi vsebinami in pomen ustreznega plačila za opravljeno delo.

Manjši, čeprav tudi pomemben delež dijakov pa je izrazil **kritičnost do PUD**. Največ je dijakov SPI (18,3 %), ki bi si želelo manj PUD (9,1 % vajencev in 5,3 % dijakov SSI). Ti so izpostavili, da je PUD preobsežen, naporen, slabo organiziran in včasih nepošten (neplačan). Pomemben je tudi vidik, da PUD posega v prosti čas in zmanjšuje učni uspeh, če ni dobro usklajen s šolskimi obveznostmi. Tudi v odgovorih, kaj jih je pri PUD motilo, so navajali podobne razloge, hkrati pa nekateri tudi slab odnos in prenizko podporo mentorjev in sodelavcev.

Glede povezovanja med šolo in podjetjem, sta dobri dve tretjini dijakov SPI (69,3 %) in dijakov SSI (67,5 %) odgovorili, da se je to, kar so se učili v šoli (skoraj) vedno ali pogosto dopolnjevalo s tem, kar so delali v podjetju. Vajencev, ki so takšnega mnenja je bilo samo 50,7 %. Takšen podatek je zaskrbljujoč, saj vajenci v podjetjih preživijo kar polovico vsega časa, ki je namenjen uresničevanju ciljev izobraževalnega programa. Da je organizatorja PUD (skoraj) vedno ali pogosto zanimalo, kaj so se naučili v podjetju, je odgovorilo največ dijakov SPI (69,4 %), sledijo dijaki SSI (66,4 %) in vajenci (66,2 %). Da je učitelje strokovnih modulov (skoraj) vedno ali pogosto zanimalo, kaj so se naučili v podjetju, meni največ dijakov SPI (71,6 %), sledijo dijaki SSI (67,2 %) in vajenci (58,8 %). Tudi ti podatki kažejo, da vajenci v najmanjši meri zaznavajo, da se organizator PUD in učitelji strokovnih modulov zanimajo za to, kar se naučijo v podjetjih. Da mentor (skoraj vedno oz. pogosto) pred novo delovno nalogo preveri, kaj so se dijaki o tem že naučili v šoli, je odgovorilo 66,5 % dijakov SPI, 61,8 % vajencev in 57,8 % dijakov SSI. V času PUD je organizator PUD vsaj enkrat obiskal 41,9 % dijakov SPI, 22,4 % dijakov SSI in 86,4 % vajencev.

Slabih 80 % vajencev je poročalo o dobri pripravi in podpori pri **vmesnem preizkusu**. Pri pripravi so jim pomagali tako mentorji (78,1 %) kot sodelavci (84,8 %). 61,5 % vajencem se naloge na vmesnem preizkusu niso zdele zahtevne. 65,2 % jih je odgovorilo, da so naloge poznali vnaprej, 74,2 % vajencev meni, da so na vmesnem preizkusu dobili povratne informacije o tem, kaj že znajo in kaj morajo še utrditi,

Kar se tiče **nadaljevanja karijerne poti**, se kljub pozitivnim izkušnjam s PUD, večina dijakov ne namerava zaposliti. Med rezultati so se pokazale statistično

Evalvacija kakovosti učnih mest za praktično usposabljanje z delom (PUD) in predlogi za posodobitev verifikacije učnih mest, Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja dijakov o PUD pomembne razlike. Pokazalo se, da dijaki SSI v precej višjem deležu (87 %) želijo nadaljevati izobraževanje, kot dijaki SPI (slabih 70 %) ali vajenci (55 %). Se bodo pa vajenci v višjem deležu kot ostali dve skupini zaposlovali pri delodajalcu, kjer so izvajali PUD (skoraj četrtina), teh je med dijaki SPI za slabih 10 odstotnih točk manj, najmanjši pa je delež dijakov SSI, ki se nameravajo zaposliti tam, kjer so opravljali PUD.

Glede zadovoljstva z izbiro ravni in vrste izobraževanja se je pokazalo, da so z izbiro izobraževanja najbolj zadovoljni vajenci, saj bi se jih 70,8 % ob ponovnem premisleku zopet vpisalo v isti izobraževalni program v vajeniško obliko izvajanja. 7,7 % vajencev bi se raje vpisalo v isti program, vendar v šolsko obliko. 9,3 % vajencev bi se ob ponovni izbiri odločilo za srednje strokovno izobraževanje. 66 % dijakov SSI in 55,6 % dijakov SPI bi se še enkrat vpisalo v isti izobraževalni program. 20,5 % dijakov SSI bi se ob ponovnem premisleku vpisalo v kakšen drug izobraževalni program SSI, 7,9 % bi se odločilo za gimnazijo. 13,7 % dijakov SPI bi se raje vpisala v isti izobraževalni program v vajeniško obliko izvajanja, 16,6 % dijakov SPI bi se raje vpisalo v srednje strokovno izobraževanje.

4 Viri in literatura

Štemberger, T. (2020). Uvod v pedagoško raziskovanje. Koper: Založba Univerze na Primorskem.

5 Priloga – vprašalnik za dijake

Q1 - V katero vrsto izobraževanje ste vključeni?

- ☐ Srednje poklicno (3 letno) izobraževanje - SPI
- ☐ Srednje strokovno (4 letno) izobraževanje - SSI

IF (1) Q1 = [1]

Q2 - V kateri izobraževalni program ste vpisani?

- ☐ Administrator
- ☐ Avtokaroserist
- ☐ Avtoserviser
- ☐ Bolničar-negovalec
- ☐ Cvetličar
- ☐ Dimnikar
- ☐ Električar
- ☐ Frizer
- ☐ Gastronomske in hotelske storitve
- ☐ Geostrojničar rudar
- ☐ Gospodar na podeželju
- ☐ Gozdar
- ☐ Grafični operater
- ☐ Inštalater strojnih inštalacij
- ☐ Izdelovalec kovinskih konstrukcij
- ☐ Izdelovalec oblačil
- ☐ Izvajalec suhomontažne gradnje
- ☐ Kamnosek
- ☐ Klepar-krovec
- ☐ Mehanik kmetijskih in delovnih strojev
- ☐ Mehatronik-operater
- ☐ Mesar
- ☐ Metalurg
- ☐ Mizar
- ☐ Mlekar
- ☐ Oblikovalec kovin - orodjar

- ☐ Papirničar
- ☐ Pečar - polagalec keramičnih oblog
- ☐ Pek
- ☐ Polagalec talnih oblog
- ☐ Računalnikar
- ☐ Slaščičar
- ☐ Slikopleskar - črkoslikar
- ☐ Steklar
- ☐ Strojni mehanik
- ☐ Tapetnik
- ☐ Tesar
- ☐ Trgovec
- ☐ Upravljalac težke gradbene mehanizacije
- ☐ Voznik
- ☐ Vrtnar
- ☐ Zidar
- ☐ Zlatar
- ☐ Živilec

IF (1) Q1 = [1]

Q3 - V katero obliko izobraževanja ste vpisani?

- ☐ Šolsko.
- ☐ Vajeniško.

IF (2) Q1 = [1]

Q4 - Kateri letnik obiskujete?

- ☐ 1. letnik
- ☐ 2. letnik
- ☐ 3. letnik

IF (3) Q1 = [2]

Q5 - V kateri izobraževalni program ste vpisani?

Aranžerski tehnik

Ekonomski tehnik

Elektrotehnik (2)
Farmacevtski tehnik
Fotografski tehnik
Gastronomija in turizem
Geodetski tehnik
Geotehnik
Gozdarski tehnik
Gradbeni tehnik
Grafični tehnik
Hortikulturni tehnik
Kemijski tehnik
Kmetijsko-podjetniški tehnik
Kozmetični tehnik
Ladijski strojni tehnik (SI)
Lesarski tehnik
Logistični tehnik
Medijski tehnik
Metalurški tehnik
Naravovarstveni tehnik
Okoljevarstveni tehnik
Plovbni tehnik (SI)
Predšolska vzgoja
Strojni tehnik
Tehnik elektronskih komunikacij
Tehnik laboratorijske biomedicine
Tehnik mehatronike
Tehnik oblikovanja
Tehnik optik
Tehnik računalništva
Tehnik steklarstva
Tehnik varovanja
Tehnik zobne protetike
Ustvarjalec modnih oblačil
Veterinarski tehnik

Zdravstvena nega
Živilsko prehranski tehnik

IF (3) Q1 = [2]

Q6 - Kateri letnik obiskujete?

- ☐ 1. letnik
- ☐ 2. letnik
- ☐ 3. letnik
- ☐ 4. letnik

IF (4) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q7 - Kako ste našli podjetje za praktično usposabljanje pri delodajalcu – PUD? Izberite tisti odgovor, ki najbolj velja za vas.

- ☐ S pomočjo staršev ali sorodnikov.
- ☐ S pomočjo prijateljev ali sošolcev.
- ☐ S pomočjo seznama podjetij, ki mi ga je dala šola.
- ☐ Na spletu, s pomočjo seznama podjetij ene od zbornic.
- ☐ Na spletu, z iskanjem podjetij v okolici doma.
- ☐ Drugo, navedite:

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q8 - Pred odhodom na PUD sem na šoli dobil/a vse potrebne informacije o PUD.

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

IF (6) Q8 = [2]

Q9 - Prosimo, pojasnite, kaj je manjkalo:

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q10 - Na šoli so upoštevali moj predlog, kam želim na PUD.

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

IF (7) Q10 = [2]

Q11 - Zakaj niso upoštevali vašega predloga?

IF (8) Q3 = [1] or Q1 = [2]

Q12 - Šola in podjetje sta pripravila načrt za PUD.

- ☐ Da.
☐ Ne.
☐ Ne vem.

IF (21) Q3 = [2]

Q13 - Šola in podjetje sta pripravila načrt za izvajanje vajeništva (NIV).

- ☐ Da.
☐ Ne.
☐ Ne vem.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q14 - Mentor mi je na začetku predstavil, kaj bom delal/a v času PUD.

- ☐ Da.
☐ Ne.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q15 - Mentor mi je na začetku predstavil, kaj se bom učil/a v času PUD.

- ☐ Da.
☐ Ne.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q16 - Mentor mi je na začetku predstavil, kje vse bom delal/a (na katerih delovnih mestih, oddelkih) v času PUD.

- ☐ Da.
☐ Ne.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q17 - Kako je potekal oz. poteka PUD?

	(skoraj) vedno	pogosto	redko	(skoraj) nikoli
To, kar se učimo v šoli, se dopolnjuje s tem, kar delamo/smo delali v podjetju.	☐	☐	☐	☐

Mentor mi je/je bil na voljo, ko ga potrebujem/sem ga potreboval/a.	☐	☐	☐	☐
Mentor ali drugi sodelavec si vzame/si je vzel dovolj časa za razlago o postopkih dela.	☐	☐	☐	☐
Mentorja zanima/je zanimalo, kaj v podjetju delam/sem delal/a in kaj se ob tem naučim/sem se naučil/a.	☐	☐	☐	☐
Mentor sproti spremlja/je spremljal delavniške dnevnik.	☐	☐	☐	☐
Organizatorja PUD zanima, kako sem pripravil/a delavniške dnevnik na PUD.	☐	☐	☐	☐
Mentor ali drugi sodelavec mi je pred novo nalogo razložil, kaj zahteva naloga in kako se jo opravi.	☐	☐	☐	☐
Mentor ali drugi sodelavec je sproti komentiral, kako dobro mi gre pri delu in mi pomagal, kadar nisem znal/a.	☐	☐	☐	☐
Na šoli se organizator PUD zanima za stvari, ki se jih naučim v podjetju.	☐	☐	☐	☐
Na šoli se učitelji strokovnih modulov zanimajo za stvari, ki se jih naučim v podjetju.	☐	☐	☐	☐
Pred novo delovno nalogo mentor preveri/je preveril, kaj sem se o tem naučil/a v šoli.	☐	☐	☐	☐

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q18 - V času PUD me je učitelj/organizator PUD obiskal vsaj enkrat.

☐ Da.

☐ Ne.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q19 - Kaj menite o številu ur PUD v podjetju?

☐ Število ur PUD je ravno pravšnje.

☐ Želel/a bi si več ur PUD.

☐ Želel/a bi si manj ur PUD.

IF (9) Q19 = [2]

Q20 - Zakaj bi si želeli več ur PUD?

IF (10) Q19 = [3]

Q21 - Zakaj bi si želeli manj ur PUD?

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q22 - Kaj menite o številu ur praktičnega pouka v šoli?

- ☐ Praktičnega pouka v šoli je ravno dovolj.
- ☐ Želel/a bi si več ur praktičnega pouka v šoli.
- ☐ Želel/a bi si manj ur praktičnega pouka v šoli.
- ☐ Nimamo praktičnega pouka v šoli.

IF (11) Q22 = [2]

Q23 - Zakaj bi si želeli več praktičnega pouka v šoli?

IF (12) Q22 = [3]

Q24 - Zakaj bi si želeli manj praktičnega pouka v šoli?

IF (13) Q3 = [2]

Q25 - Kako je potekal vmesni preizkus?

	Da	Ne
Na vmesnem preizkusu so preverili, kaj sem se v podjetju že naučil/a.	☐	☐
Na vmesnem preizkusu sem dobil/a povratno informacijo o tem, kaj znam dobro in kaj moram še utrditi.	☐	☐
Katere naloge bom moral/a narediti na vmesnem preizkusu sem vedel/a vnaprej.	☐	☐
Naloge na vmesnem preizkusu so bile zahtevne.	☐	☐
Mentor mi je pomagal pri pripravi na vmesni preizkus.	☐	☐
Sodelavci so mi pomagali pri pripravi na vmesni preizkus.	☐	☐

IF (14) Q3 = [1] or Q1 = [2]

Q26 - Kaj nameravate po zaključku izobraževanja?

- ☐ Nadaljeval/a bom z izobraževanjem.
- ☐ Zaposlil/a se bom pri delodajalcu, kjer sem bil/a na PUD.
- ☐ Zaposlil/a se bom pri drugem delodajalcu, ne tistem, kjer sem bil/a na PUD
- ☐ Drugo, kaj:

IF (15) Q3 = [2]

Q27 - Kaj nameravate po zaključku izobraževanja?

- ☐ Nadaljeval/a bom z izobraževanjem.
- ☐ Zaposlil/a se bom pri delodajalcu, kjer sem opravljal/a vajeništvo.
- ☐ Zaposlil/a se bom pri drugem delodajalcu, ne tistem, kjer sem opravljal/a vajeništvo.
- ☐ Drugo, kaj:

IF (16) Q1 = [1]

Q28 - Če bi se ponovno vpisovali v prvi letnik, bi se vpisali:

- ☐ v isti izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja
- ☐ v isti izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja
- ☐ v drug izobraževalni program – v vajeniško obliko izobraževanja
- ☐ v drug izobraževalni program – v šolsko obliko izobraževanja
- ☐ v izobraževalni program (4 letni) srednjega strokovnega izobraževanja na enakem strokovnem področju kot sedaj (podoben poklic)
- ☐ v izobraževalni program (4 letni) srednjega strokovnega izobraževanja na drugem strokovnem področju kot sedaj (drug poklic)
- ☐ Drugo, kaj:

IF (17) Q3 = [2] and Q28 = [2, 4, 5, 6, 7]

Q29 - Zakaj ne bi več izbral vajeniške oblike?

Izberete lahko največ tri razloge, ki najbolj veljajo za vas.

- ☐ Vajeniška oblika izobraževanja mi ne ustreza.
- ☐ Delo v tej stroki mi ne ustreza.
- ☐ Delo v tem podjetju mi ne ustreza.
- ☐ Pričakoval/a sem boljše odnose v podjetju.
- ☐ Pričakoval/a sem več podpore mentorja.
- ☐ Pričakoval/a sem boljše plačilo.
- ☐ Pričakoval/a sem, da se bom v podjetju več naučil.

☐ Pričakoval/a sem več podpore šole pri dogovarjanju, kaj se moram pri delodajalcu naučiti.

☐ Drugo:

IF (18) Q28 = [3, 4, 5, 6, 7]

Q30 - Zakaj se ne bi vpisali v isti program? Prosimo, pojasnite razloge.

IF (19) Q1 = [2]

Q31 - Če bi se ponovno vpisovali v prvi letnik, bi se vpisali:

- ☐ v isti (4 letni) program srednjega strokovnega izobraževanja
- ☐ v drug (4 letni) program srednjega strokovnega izobraževanja
- ☐ v šolski izobraževalni program (3 letni) srednjega poklicnega izobraževanja na enakem strokovnem področju (podoben poklic)
- ☐ v vajeniški izobraževalni program (3 letni) srednjega poklicnega izobraževanja na enakem strokovnem področju (podoben poklic)
- ☐ v šolski izobraževalni program (3 letni) srednjega poklicnega izobraževanja na drugem strokovnem področju (drug poklic)
- ☐ v vajeniški izobraževalni program (3 letni) srednjega poklicnega izobraževanja na drugem strokovnem področju (drug poklic)
- ☐ v gimnazijo
- ☐ Drugo, kaj:

IF (20) Q31 = [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Q32 - Zakaj se ne bi vpisali v isti program? Prosimo, pojasnite razloge.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q33 - Kaj vam je bilo/vam je na PUD najbolj všeč? Prosimo, opišite.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q34 - Kaj vas je na PUD najbolj motilo/ kaj vas na PUD najbolj moti? Prosimo, opišite.

IF (5) Q4 = [3] or Q6 = [4]

Q35 - Bi želeli glede PUD sporočiti še kaj, o čemer vas nismo vprašali?

